

THE British Esperantist

(Official Organ of the British Esperanto Association).

**Volume VIII.
JANUARY TO DECEMBER,
1912.**

LONDON :
THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (INCORPORATED),
MUSEUM STATION BUILDINGS, 133—6, HIGH HOLBORN, W.C.

CHATHAM:
Presita de W. & J. MACKAY & Co., LTD.

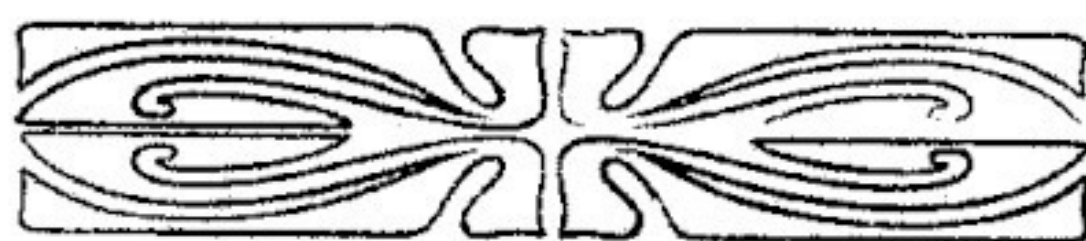

THE BRITISH ESPERANTIST.

INDEX, 1912.

	PAGE		PAGE
Abroad, An "Esperantistino." D. E. V. BELLAMY	176	Esperanto Literature. VERTO	8
Akademio, pri verkoj rekompencotaj de	92	" in the Navy	14
Alvoko pri nova Scienca Libroserio	236	" and Manufacturers	62
Anekdotoj...	37	" and Peace. HARRISON HILL	12
Angla-Germana Amikeco. J. HADALL, 110; Koran		" La Plezuroj de. ABATO RICHARDSON...	13
Bonvenon	132	" Progress Abroad .. 82, 113, 157, 197,	238
Antverpena Kongreso, la literaturaj konkursoj.		" in the Schools	61
W.M.	11	" Watch Tower, From 101, 121, 141, 181,	221
Australian Esperanto Congress	17	Fabelo (Gorky). Trad. L. RUDMAN	151
B.E.A. Annual Dinner	53	Fako de Korespondado Internacia (F.K.I.)	
" Annual Report	38	20, 40, 60, 80, 100, 120, 140, 160, 180,	
" Balance Sheet	37	200, 220,	240
" Delegate Councillors	19	Fratoj Rappolstein, La. CHARLOTTE PULVERS	153
" General Meeting	59, 136	Group Libraries and Book Exchanges	52
" Guarantors and Donations	79, 99, 137,	Herostratoj kaj Don Kihotoj. V. DEVJATNIN	229
	140, 179,	Holland, A Scottish Esperantist in. G. D.	
" Meetings of Council. 20, 39, 57, 79, 99,	240	BUCHANAN	112
119, 137, 159, 179, 200, 220,	239	How to "Get" at Him. M.P.	186
" New Members, Fellows, Examinations,		International Language, Latin as. C. P. ISAAC	18
20, 40, 60, 80, 100, 120, 140, 160, 180, 200,	240	Kanttraduko, Ankoraŭ pri la Principoj de. J. A.	
220,		HODGES...	67
Belmont, Leo, Parolado dum la Jubilea Festves-		Kiel mi fariĝis Esperantisto. W. ALCORN	176
pero en Krakovo	201	Koloro plej amata de Dio, La. W. M. PAGE	66
Blind, The, What Esperanto Means to. A. J.		Konverto de Abunasas. F. O. ZOCHER	85
ADAMS	62	Kristnasko de Ekzilitino. RAMO	4
Blinduloj, Por la. HILDA E. BOORD	239	Kristnaska Festo en Meksikujo. E. F. GUERRA	228
Bohema "Sokol," La	112	Kristnaskaj Kutimoj en Germanujo. MARIE HANKEL	2
Brita Kroniko (Resumo)	15, 93, 125, 166,	Kurba Spegulo (Ĉeĥov). Trad. N. ŠVECOV	45
British Esperanto Congress, Fifth	17, 30, 58,	Kvinpinta Stelo antaŭ Dumil Kvarcent Jaroj. MAX	
	78, 98,	SULTZBERGER	229
" British Esperantist, The," concerning. W. W.	133	Lantern Slide Collection	199
MANN	41	Larmoj, La. EDUARDO GACKI	87
Catholic Esperanto Movement	72	Learners' Corner. M. C. BUTLER	72, 88, 107,
Chronicle	55, 74, 89, 102, 122, 142, 162,		147, 173, 189,
	182, 214,	Lernejo en Publika Parko. Z.	175
Ĉaro de lia satana moŝto. DAVID DAVIES	109	Libraro kaj Gazetaro	10, 31, 49, 70, 95, 117,
East and West with Many Tongues. Dr. J.			118, 156, 178, 193,
POLLEN	146	Literaturaj Konkursoj	234
" Eisteddfod," Esperanto. W. W. MANN	173	Mastro kaj Laboristo (L. Tolstoj). Trad. J.	219
Ekinspiro. A. J. HULME	111	SHKABARA	47
Estoj, Meze de la. SERGIO BELORUKOV	203	Militŝiparo kaj la Paco. W. M. PAGE	87
Eta Apologio post kelkmonata forlaso. LE LYS	86	Mudie, H. Bolingbroke, Election Address, 21;	
Esperanto in 1911	27	Presidential Address	128, 187
" and the Orientista Kongreso en Ateno.		Muziko Hinda kaj Esperanto. HADOŠ	175
IRACH J. SORABJI	177	Natura Evoluado. Prof. TH. CART	64
" Governor of S. Australia, on	196	Nekrologoj: A. Van der Biest-Audelhof, D-ro G.	
" in China	63	Robin, W. A. Vogler, 51; William Thomas	
" Day at the White City	177	Stead, 84; Princo Kopassis, 88; The Ven. Arch-	
" in Commerce	213, 233	deacon Wynne, D.D., 113; Alexander Easson,	
" or English. W.M.	63	145; Arthur Blott, James Speirs, Leopold Elb,	
" and French	44	199; D-ro Dor, C. R. Mackey, H. L'Estrange	
" Report on, to the Board of Education.		Ewen, 222; A. H. Mare, 225; Johann Martin	
Dr. POLLEN	211	Schleyer, 237.	
" Imitations of. X.	50	Novjaraj Decidoj. L. SWAN	232

	PAGE		PAGE	
Oka Kongreso en Krakovo	32, 71, 97, 119, 126-7, 167, 201, 205,	Strong, Sir Vezey, Letter from	54	
Orienten kun la Verda Standardo.	H. B. MUDIE...	"Sur Tero la Paco!"	H. Z. ... 1	
Organizo Generala de la Esperantistaro	94, 114,	Teachers' International Esperanto Association	52	
Organizado de Paroladoj	... 199	Termonumentoj apud Krakovo.	JAN MEDRO-KIEWICZ ... 65	
Parolo de Carlyle pri Dante.	Trad. ARTHUR GRAY	"Titanic," Pri la Pereintoj sur la.	V. ROZANOV ... 109	
Path of Duty, The.	C. E. BOARDMAN ... 198	Translation Exercises and Tradukoj.	J. W. EGGLETON ... 158	
Poŝta Kesto	... 12, 99, 159, 199,	Verda Stelo, Deveno de.	D-ro ZAMENHOF ... 34	
Preĝejo Esperanta en Londono.	M. C. B. ... 237	Versaĵoj: Sankta Nokto.	Trad. J. ZSCHEPANK ... 3	
Press Movement, The	... 106,	"	Ĉar Mi Tiel Amis Vin.	JOHN TAYLOR ... 7
Pripensindaĵo kaj Alvoko.	LE LYS ... 172	"	Tri Patrinoj.	REINHOLD HUNGER ... 26
Propaganda Comedy, "Gold and Pearls."	W. M. PAGE ... 190	"	Kitty of Coleraine.	Trad. LOHE ... 47
Proponita Ludo "Interparolado Imaga."	RUPERT VAUGHAN ... 204	"	Himno antaŭ la Sunlevigo en Chamouni.	Trad. ALBYN BUNCE ... 69
Red Cross International Conference	... 83	"	Batalhimno Esperantista.	JOHN TAYLOR ... 88
Redakcia Korespondado.	W. W. MANN 107, 131, 153, 192,	"	Al la Memoro de W. T. Stead.	D-ro STANISLAS SCHULHOF ... 131
Respondo al la Alvoko.	W. E. TAYLOR ... 188	"	Al Nerenkontita Amiko.	FLEMING FULCHER ... 174
Roumanian Esperantists visit Constantinople.	MILUTI SIMON... 147	"	Dieco.	J. W. EGGLETON ... 204
Ruslando, En, per Esperanto.	D. E. PARRISH ... 169	Vivu Esperanto! 1887-1912.	V. DEVJATNIN ... 213	
Saksa Esperanta Instituto.	Dr. SCHRAMM ... 219	World Congresses in 1912	... 81	
Secretarial Notes	... 233	Zamenhof, Dr. L. L. : Parolo de, ĉe la Malfermo	de la Oka Kongreso ... 167	
Skota Kongreso, La Sepa	... 138	"	Deveno de la Verda Stelo	34
Stead, Wm. Thomas. Nekrologo	... 84	"	Pri Rajtigitaj Delegitoj	148
Stelo, La.	Trad. P. KALISKY ... 22			

THE BRITISH ESPERANTIST

WITH WHICH IS
INCORPORATED

"THE ESPERANTIST"

THE OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION.

Vol. VIII.—No. 85.]

JANUARY, 1912.

[Price 3d.]

PERMANENT ANNOUNCEMENTS.

The Reading Room at Headquarters is open each day from 10 a.m. to 6 p.m. (Saturdays, till 1 p.m.). All the Esperanto magazines; 200 volumes of literature.

Lantern Slides for lecturers are sent to approved persons. More than 200 representative pictures. Conditions of loan and list may be obtained from the Curator, Mr. W. E. ROLSTON, 60, Silver-crescent, Chiswick, London, W.

Wall Charts for lecturers are sent out on loan free of all charge except carriage. Apply to the Secretary for particulars.

International Correspondence is most desirable to maintain uniform style among Esperantists of different countries. It is easy to open up correspondence on any subject. See our "F.K.I." columns.

Propagandists should note and index the various points of progress recorded in THE BRITISH ESPERANTIST each month, and thus supply

themselves with the information necessary when giving addresses or writing to the Press. The following articles should be earmarked:—

Vol. V. (1909), pp. 9, 15, 16, 30, 32, 39, 52, 71, 78, 95, 98, 111, 130, 131, 149, 158, 168, 178, 216, 236. Vol. VI. (1910), pp. 9, 18, 37, 51, 57, 76, 98, 114, 119, 129, 150, 152, 159, 177, 200.

Lecturers and Debaters are strongly advised to consult, besides the articles noted in "B.E.," the following works:—"International Language," Zamenhof—A. E. Wackrill; "International Language," Dr. W. J. Clark; "Por kaj Kontraŭ Esperanto," D-ro. Vallienne.

Propaganda Meetings—Local workers are urged to visit the Secretaries of Y.M.C.A.'s, Debating, Literary, and Social Societies, with the object of arranging an Esperanto Evening. The Secretary of the B.E.A. will endeavour to engage

the services of a Lecturer, if requested.

New Groups might be formed in dozens of towns where there are already many isolated Esperantists. Friends in such places who are willing to give their services to this end are invited to notify the B.E.A., when all possible help will be given them.

"The British Esperantist."—Bound volumes for reading practice or presentation may be obtained as follows:—Vol. III. (1907), 2s. 6d.; Vol. IV. (1908), 4s.; Vol. V. (1909), 4s.; Vol. VI. (1910), 4s. All post free.

Esperanto Press Club.—All willing to help, communicate with Mr. C. E. BOARDMAN, F.N.S.A., 51, Ryfold-road, Wimbledon-park, London.

Group Secretaries should send in their reports (which should be brief and of general interest) if possible before the 15th of the month, for insertion in following issue.

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (Inc.), 133-136, HIGH HOLBORN, LONDON, W.C.

OFICIALA GAZETO ESPERANTISTA.

Organo de la Lingva Komitato, de la Konstanta Komitato de la Kongresoj kaj de la Internacia Financa Konsilantaro.

JARA ABONO: 5 frankoj—UNU NUMERO: 50 centimoj.
REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO: 51, Rue de Clichy, Paris.

Abono al la Oficiala Gazeto estas unu el la plej bonaj rimedoj por helpi finance la oficialajn instituciojn de Esperanto, kaj por esti regule informata pri iliaj laboroj.

ESTAS MALFERMITA POR LA JARO 1912 ABONO AL LA GAZETO

'LA ONDO DE ESPERANTO'

(laŭ la adreso: Moskvo, Rusujo, Tverskaja, 26).

Dum la IV-a jaro de sia regula funkciado "La Ondo" senpage donas al siaj abonantoj, krom 12 n-roj (16-20 paĝaj) la speciale por tiu celo tradukitan de Sino M. Sidlovskaja ĉefverkon de rusa literaturo,

"Princo Serebrjanij" de TOLSTOJ.

(352-paĝa, grandformata libreto, kies prezo por la neabonantoj estos afrankite Sm. 1.60).

Literat. konkursoj kun monpremioj. Portretoj de konataj Esperantistoj. Beletristiko origin. k. traduk. Plena kroniko. Bibliografio. Amuza fako. Korespondo tutmonda (poŝt-illustr.).

La abonpagon (2 rubl. = 2,120 Sm.) oni sendu al "Librejo Esperanto" (26, Tverskaja, Moskvo, Rusujo) aŭ al aliaj Esper. librejoj, potmandate, respondkupone, papermone aŭ per bankĉekoj.

Abonebla ankaŭ ĉe la B.E.A.

SENDU-VIAN ADRESON

Tuj al S-ro F. Stephan, Leipzig, Dresdnerstr. 45, se vi deziras korespondi kun pli ol 200 Esperantistoj de 47 landoj kaj ĉiuj terpartoj.

PLEJ INTERESA GAZETO ESTAS

"LA ESPERANTISTO," kun aldonoj "Moderna Humoro," "La Kroniko de Esperanto," kaj "La Kolektanta Esperantisto."—Aperanta jam la 4an jaron.—Specimenon sendas por respondkupono.—Fritz STEPHAN, Leipzig, Dresdnerstr. 45.

PROPAGANDISTOJ!

International Language,

By W. J. CLARK, M.A., is still an Armoury for the "paca batalado." Price 2s. 9d., post free.

The Student should Read Grammar and Commentary

on Esperanto. For Teachers and Students. Compiled by the late Major-General GEORGE COX, B.A. Third edition, revised, price 2s. 6d.

Ekzercaro, Konkordanco de.

By A. E. WACKRILL. Indispensable to every Esperantist desirous of obtaining a fundamental knowledge of his language. Price 1s.

Esenco kaj Estonteco

de la Lingvo Internacia, by UNUEL. Parallel Esperanto and English, translation by A. E. WACKRILL. A masterly and complete analysis of the subject, enabling every student to give reasons for the faith that is in him. Essential to every propagandist. 50 pp. Price 7d.

Konkordanco de Sentencoj

de Salomono (traduko de Zamenhof). Compiled by ŬOAGO. Of especial interest to Bible students and translators. Price 10d.

All above to be had, post free, from the

BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION,
133, HIGH HOLBORN, W.C.

LA KARAVANO
DE
WILHELM HAUFF.

El germana lingvo tradukis
J. W. EGGLETON, Haubinda.

Prezo: 1s. 1p., afrankite ĉe B.E.A.

En simpla, bonstila Esperanto, tiu ĉi fama kolekto da fabeloj estas tre rekomendinda kiel legolibro.

Simpla, bonstila, plej leginda legolibro.

MAKE A
NEW YEAR RESOLUTION
To Read More Esperanto.

The following will afford material for fulfilling it

Fundamenta Krestomatio.

Dr. ZAMENHOF.

4/6 net, post free.

Hamleto.

Dr. ZAMENHOF.

3/- net, post free.

La Batalo de l' Vivo.

Dr. ZAMENHOF.

2/- net, post free 2/2.

Julio Cezaro.

D. H. LAMBERT, B.A.

1/6 net, post free 1/7.

La Ventego (The Tempest).

A. MOTTEAU.

2/- net, post free 2/2.

Ŝi Kliniĝas por Venki (She Sloops to Conquer).

A. MOTTEAU.

1/- net, post free 2/2.

Alicio en Mirlando.

E. L. KEARNEY, M.A.

2/- net, post free 2/2.

International Language.

W. J. CLARK, M.A.

2/6 net, post free 2/8.

All bound neatly and strongly in Cloth

Members of the B.E.A. may deduct discount of twopence in the shilling from net price.

The British Esperanto Association

(Incorporated),

133-136, HIGH HOLBORN, LONDON, W.C.

ALL PROFITS ARISING
FROM THE SALE OF
THE
**ESPERANTO
BLEND**
OF

Fine Old Scotch Whiskies

ARE

Devoted to the Propaganda of Esperanto.

Special Rebate to all British Esperantists of 5/- on each case of this well-known Blend, the ordinary price of which is 51/- per case of Dozen Bottles, Carriage Paid.

CASH WITH ORDER.

To secure the reduction, quote Adresaro, Number, or Name of your Group.

KORESPONDU PREFERE EN ESPERANTO.

BUCHANAN, SCOTT & Co.,
GARTHLAND STREET, GLASGOW.

Second
Hand

BOOKS

AT HALF PRICES.

NEW BOOKS AT 25 PER CENT. DISCOUNT.

Books on Esperanto, Educational, Scientific, Technical, Law, Medical, and ALL other subjects supplied. Sent on approval. State Wants.

Books Bought. Best Prices Given. Catalogue Free.

W. and G. FOYLE, 135, CHARING CROSS ROAD, LONDON, W.C.

"LA REVUO."

INTERNACIA MONATA LITERATURA GAZETO.

Kun konstanta kunlaborado de D-ro ZAMENHOF.

Abonu ĉe B.E.A., 133-6, High Holborn, W.C.

Jare, 6 ŝilingoj; ĉiu numero, 6 pencoj.

Bonega Kristnaska Donaco por Junul(in)o!

JUNA ESPERANTISTO.

Monata Gazeto Beletristika por Junuloj, Instruistoj, kaj Esperanto-Lernantoj.

Cefredaktoro: *Paul de Lengyel*. Direktorino: *F-ino Cécile Royer*.

JARA ABONO: 1 Sm. (2s.)

Presa Esperantista Societo, 33, rue Lacépède, Paris.

"The British Esperantist."

Vol. VII. (1911) of THE BRITISH ESPERANTIST may now be obtained, neatly bound in green cloth, price 4s., post free.

Cloth covers for binding Vol. VII. (green cloth, lettered in white along back) are now ready. Price 10d., post free.

Vols. III. (2s. 6d., post free), IV., V. and VI. (4s., post free), bound in cloth, are still obtainable.

Novaj Veroj por la Nova Epoko

La sekvantaj Eldonaĵoj klarigas la Doktrinojn de la Nova Eklezio.

1. La Triaĵo En La Sinjoro Jesuo Kristo.—3. La Sinjoro Estas La Dio De La Cielo Kaj La Tero, Kaj Lia Homeco Estas Dia.—4. La Estonta Vivo.—5. Nia Devo Al La Infanoj.—6. La Plezuroj Kaj Okupoj De La Cielo.—7. Kio Estas La Nova Eklezio?—8. La Dieco De La Sankta Biblio.—22. Kiu Estis Emanuel Swedenborg?

La kolekto de ok traktadoj estas sendita aŭfrankite por 2½p. Kio La Homo Estas Post La Morto. (Libreto) aŭfrankite 1p.

THE NEW CHURCH BOOK DEPOT, 18, Corporation Street, Manchester.

XXVI. PRESENT-DAY PAPERS on PROPHECY.

An Explanation of the Visions of Daniel and of the Revelation on the Continuous-Historic System. With Maps and Diagrams.

By the Rev. E. P. CACHEMAILLE, M.A.

700 pages. 6s. net.

SEELEY, SERVICE & CO., 38, Great Russell-street, London, W.C.

LA SĜOSILO ĈEFEĈA.

La plej efika propagandilo, jam havebla en la jenaj 17 lingvoj:—

Angla, bohema, dan-norvega, finna, franca, hispana, holanda, hungara, germana, itala, kataluna, kvara, pola, portugala, rumana, rusa, sveda.

Propagandistoj! rimarku la novan adreson:—

INTERNACIA PROPAGANDEJO ESPERANTISTA,

135, HIGH HOLBORN, LONDON, W.C.

Pri la 8a Internacia Esperantista

KONGRESO 1912 en AUSTRIO,

Ĉe niaj polaj samideanoj en Krakovo, informas bonege la oficiala organo de la Ligo de Germanlingvaj Austriaj Grupoj Esperantistaj:

German - Austria Esperantisto.

Ciumonata gazeto, redaktata en Esperanto kaj Germane—Jara abono. Sm. 1.25—K. 3.—Administracio: Wien, VI. Dürergasse 19

Ĉekbanko Esperantista,

MERTON ABBEY, LONDON, S.W.

estas la sola banko en la mondo, kies kontuloj, detruinte la barojn de la diversmoneco, povas internacie pagi kaj interŝanĝi monon

SEN KURZA PERDO

kaj

SEN TRANSENDA KOSTO,

kiom ajn malproksime estas la lando kaj kiom ajn granda aŭ malgranda la sumo.

Esperantistaj kontuloj nun ekzistas en pli ol 25 ŝtatoj tra la tuta mondo, inter ili la ĉefaj eldonistoj kaj vendistoj de Esperantaĵoj.

Petu la Regularon.

C. A. G. BROWNE,

LA ESPERANTO REKLAM- KAJ ANONC-AGENTO por ĉiu gazeto en ĉiu lando. Aferoj grandaj kaj malgrandaj.

Sola Adreso: LONDON, W.C.

20, WELLINGTON STREET, STRAND.

"Ĉiu nepre fartus pli bone, trinkante la Kakaon de Fry matene, tagmeze kaj vespere. La ĉiutaga devaro tiom pli facile plenumiĝus, la ĉiunokta dormado estus pro ĝi pli profunda, tiel bonefika kaj saniga trinkaĵo ĝi estas."

KAKAO

*La Kakao "PAR
EXCELLENCE."*

PURA
KONCENTRITA
de FRY

FABRIKISTOJ LAŬ SPECIALA SIGELITA PATENTO DE PRIVILEGIO AL
L.M.M. la Reĝo, S.M.M. la Reĝino, kaj L.R.M. Princo de Kimrujo,
KAJ AL LA POPOLO DUM PRESKAŬ 200 JAROJ.

LINGVO INTERNACIA.

CENTRA ORGANO DE LA ESPERANTISTOJ.

Eliranta inter la 15 kaj la 20 de ĉiu monato.

FONDITA EN 1895.

La Plej Enhavoriĝa! La Plej Malkara!

48 PAĈOJ da dense presita
teksto en plej korekta kaj
plej klasika stilo.

5 FR. (2 SM.) Abon-
prezo por
UNU JARO.

Preso Esperantista Societo, 33, rue Lacépède, Paris.

ESPERANTISTA POSKALENDARO

por la jaro 1912.

Redaktoro: D-ro A. Schramm, reĝa asesoro, Dresden.

Prezo de la Poskalendaro (unua parto): 1 ŝilingo aŭfrankite.

Oni postulu specialan prospekton de

ESPERANTO VERLAG MÖLLER & BOREL, Berlin

S.W. 68, Lindenstr. 18-19.

kaj korespondantoj.

A SUGGESTION!

Learn Esperanto during the Winter.

The following will help you:

The Esperanto Teacher.

A complete and simple course for non-grammarians (with Exercises and Key). By HELEN FRYER. Fcap. 8vo, 120 pp., paper cover, 7d. net; cloth, 1s. 1d.

Esperanto for the English.

By A. FRANKS and G. W. BULLEN. Clear and precise explanations. Deals specially with Commercial Correspondence. Extensive Vocabulary. Paper, 7d.; limp cloth, 10d.; cloth, 1s. 2d.

The Pictorial Esperanto Course.

An easy *Conversational* Method for Young and Old. Adapted and amplified from the French of Th. Cart by W. MANN. Simple, entertaining, practical. 134 pp., 1s. 2d.

The Esperanto Manual.

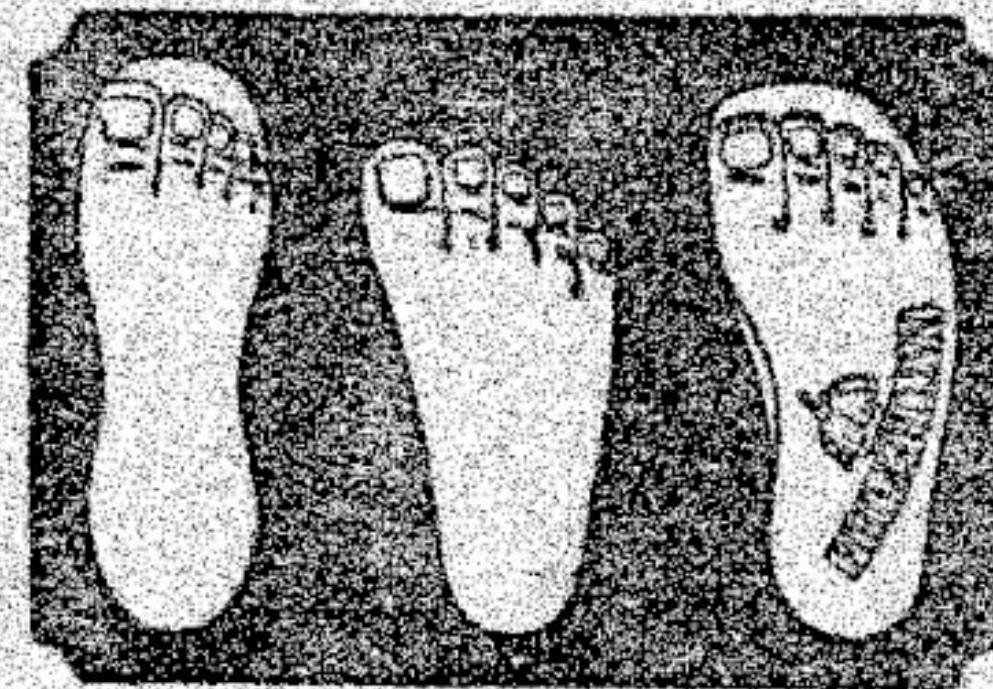
By MARGARET L. JONES. Specially written for Evening Classes, yet excellent for Home Study. The "Esperantismic" Text-book, 1s. 1d.

All above to be had, post free, from the

BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION, 133, HIGH HOLBORN, W.C.

HOLDEN FRATOJ

liveras Botojn, Ŝuojn,
Sandalojn, Pantoflojn,
Kaŝkukajn Ŝuojn,
ŝtrumpojn kaj
ŝtrumpetojn. Ĉiuj
ekskluzive laŭ la tipo
"Naturformo."

HOLDEN BROTHERS,

2, Harewood Place, Oxford Circus, London, W.

Katalogoj Senpage. Oni parolas Esperante.

DANUBO.

ORGANO DE LA RUMANAJ
KAJ BULGARAJ
ESPERANTISTOJ.

Internacia Monata Gazeto (32 p.) nur en Esperanto.
Redaktata kun la kunlaborado de eminentaj diverslandaj
esperantistoj. Fundamenta stilo. Agrabla enhavo.
5, Str. I. C. Brătianu, BUCUREȘTI (Rumanujo).

JARA ABONO: 1.40 Sm.

Aĉetu provan numeron de la B.E.A.

Alilandaj Gazetoj.

Per arango, kiun ni starigis kun la respektivaj
administracioj, ni havas ĉiam en provizejo ekzemplerojn
de alilandaj gazetoj. Ilin ni povas vendi unuope je la
sekvantaj prezoj aŭfrankite:—

Amerika Esperantisto	6p.
Onda de Esperanto (Rusa).....	4p.
Germana Esperantisto	4p.
Oficiala Gazeto	6p.
Danubo (Rumana k. Bulgara).....	4p.
Norvega Esperantisto.....	3p.
Hispana Gazeto	3p.
Japana Esperantisto	6p.
Juna Esperantisto	3p.
Lingvo Internacia	6p.
Esperanto (U.E.A.)	3p.
La Revuo	7p.

Ni ne povas garantii liveri kian ajn apartan numeron,
sed ĉiuj portas nemalnovan daton.

Tiamaniere, ni prezentas al nia legantaro bonan
okazon por facile provi kelkajn el la plej konataj
Esperantaj gazetoj. Nia espero estas, ke konstanta
abonado sekvos nepre la provon. Jarabonojn por tiuj
gazetoj ni plezure akceptas por transdono al la
administracioj.—BRITA ESPERANTISTA ASOCIO.

The BRITISH ESPERANTIST.

THE OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION.

VOL^o VIII. N-RO 85.

JANUARO, 1912.

PREZO 3 PENCOJ.

KOSTO DE ABONO.—*En Granda Britujo*, afrankite: por unu jaro, 3 ŝilingoj; unu numero, 3 pencoj.

Eksterlande, afrankite: por unu jaro, \$0.75, fr.4, M.3; laŭ internacia mono, Sm.1.50.

Abonoj estas akceptataj ĉe la komenciĝo de ĉiu monato, kaj devas esti pagataj per poŝtmandato aŭ Ĉekbanka transpagilo. Sin turni al la Sekretario, 133-136, High Holborn, London, W.C.

REDAKCIO.—Manuskriptojn, k.t.p., oni volu sendi al la Redaktora Komitato, 133-136, High Holborn, London, W.C. Tradukantoj antaŭ ol sendi siajn verkojn volu ĉiam certigi, se necese, ĉu la aŭtoro aŭ la originalaj eldonintoj permesas la represigon.

Pri artikoloj la Komitato rezervas al si la rajton korekti la erarojn de stilo, k.t.p. Ordinare oni ne resendas artikolojn neakceptitajn.

ANONCOJ.—Pri anoncoj, sin turni al la Direkcio, THE BRITISH ESPERANTIST, 133-136, High Holborn, London, W.C.

ENHAVO.	Paĝo.
"Sur Tero la Paco!" H.Z. ...	1
Kristnaskaj Kutimoj en Germanujo. MARIE HANKEL	2
Sankta Nokto. J. ZSCHEPANK	3
Kristnasko de Ekzilitino. (P-ro Amiguet). RAMO	4
Ĉar Mi Tiel Amas Vin. JOHN TAYLOR	7
La Malgranda Trezorkesto. E. F. EDYE	7
Esperanto Literature. VERTO	8
Libraro kaj Gazetaro	10
La Literaturaj Konkursoj en Antverpeno. W.M.	11
Esperanto and Peace. HARRISON HILL	12
Poŝta Kesto	12
Translation Exercise	13
La Plezuroj de Esperanto. ABATO RICHARDSON	13
Esperanto in the Navy—Esperanto Up to Date	14
Brita Kroniko	15
Fifth British Esperanto Congress	17
First Australian Esperanto Congress...	17
Latin as the International Language. C. P. ISAAC	18
Esperanto Press Club, Delegate Councillors, etc.	19
B.E.A., New Members, Examinations, Council Meeting, F.K.I., etc.	20

"Sur Tero la Paco!"

Se estas ia popolo sur la terglobo, kiu el la fundo de la koro povas diri bonvenon al la Kristnaska kaj Novjara Sezono, tia certe estas ni Esperantistoj.

Tute egale estas, kara leganto, via persona kredo, via persona religia aŭ teologia vidpunkto. Tute egale estas, ĉu vi estas ortodoksulo aŭ heterodoksulo. La spirito de Kristnasko, de la Novjaro, estas sama por ĉiuj.

Estas la spirito de l' amo, la spirito de la paco. Nur unu kanto estas la kanto de ĉi tiu sezono: "Gloro al Dio en la plejalto; estu paco sur la tero; bonvolo al la tuta homaro!" kaj ĉiu Esperantisto povas kanti tiun kanton.

Por kio, vi kredas, Esperanto naskiĝis? Por kio nia pli kaj pli amata Majstro oferdonis sian tutan vivon al la Esperantismo? Por kio, se ne por ke estu iam sur tero paco kaj bonvolo inter la popoloj?

Aperadis antaŭnelonge en la ĉiutagaj ĵurnaloj en Germanujo kaj Britujo multaj aferoj, kiuj certe vundis la koron de multaj Germanaj kaj Britaj samideanoj, vortoj tute kontraŭaj al tiu nova sento de l' Esperantismo, por kiu tiuj samideanoj laboras. Kontraŭ la influo kaj disvastiĝado de tiaj vortoj, kiuj tute ne reprezentas la plej bonan kaj koran senton de la du popoloj, ni Esperantistoj povas kaj devas kunhelpe batali.

Kiel? Ni vidu!

Jen letero (unu ekzemplo el multaj), kiun ricevis fervora pacamanto, Esperantisto angla, de germana samideano en Hildersheim: "Multege mi dankas pro sendo de la novembra numero de *British Esperantist*, enhavanta la artikolon pri nia samideano la eks-Lord-Mayor Sir Vezey Strong. Ĉu ne estos eble al la Esperantistoj refratigi la fratajn naciojn anglan kaj germanan? Kunlaboru al tio, amiko! Ni germanaj samideanoj helpas volontege!"

Kiu povas rifuzi tian alvokon?

Kaj jen alia ero el letero de germano, kiu petis por

pacpropagandaj celoj ekzemplerojn de la Esperante de S-ro Harrison Hill eldonita raporto pri la pacparoloj de britaj ministroj en la fama kunveno en la Guildhall: "...En ĉi tiu ekscitita tempo estas tre necesa kaj dankinda laboro, traduki kaj disvastigi alilanden tiajn pacparolojn—precipe kiam tiuj paroloj estas faritaj de homoj—ĉu intence aŭ ne—neĝuste komprenataj alilande... Mi havas grandegan antipation kontraŭ la incitado de nia popolo kontraŭ la via kaj male. Mia koro diras al mi, ke Germanujo kaj Britujo apartenas unu al alia, kaj en tiu sento kaj espero mi salutas vin kiel kamaradon kaj atendas vian ŝatatan respondon."

Nu, fratoj germanaj, tiun senton ni korege recipokas! Ni neniam ĉesos kunlabori kun vi al tiu nobla celo. Ni ne estas diplomatoj, ni estas Esperantistoj! La popolo de nia lando simpatias koro al koro kun viaj landanoj.

Antaŭnelonge franca amiko sendis al la verkanto belan libreton verdan. Sur la kovrilo brilas stelo, kaj ĉirkaŭ la stelo estas la vortoj: *Ni amu unu la alian.*

Tio estu nia devizo interpopola.

Karaj fratoj Germanoj! Karaj fratoj francoj! Karaj samideanoj ĉiulandaj! Ni britaj Esperantistoj deziras al vi ĉiuj feliĉan Novjaron, jaron de serena kaj ĝoja laboro por la Paco. Nia bela tasko estu la kunfratigo de l' homaro, kaj kiam ni en memoro reaŭdos la Kristnaskajn sonorilojn, ili diru al ni:

Est - u ĉi - am pac - am - ant - oj!
Est - u ĉi - am pac - far - ant - oj!
Kun - frat - iĝ - u la hom - ar - o!
Ti - el son - as la kant - ar - o!

H.Z.

Kristnaskaj kutimoj en Germanujo.

Ĉie sur la terglobo oni festas Kristnaskon. La kutimoj akompanantaj ĉi tiun feston mirinde disvastiĝas ĉien, la migre moviĝanta homaro ilin iom post iom transplantadas al la plej malproksimaj regionoj de la tero. La origino, la deveno estas antikva. Jam antaŭ la naskiĝo de Kristo oni havis vintran feston en Germanujo kaj en aliaj nordeŭropaj landoj. Ĝi okazis unu monaton pli frue ol la nuna festo. Oni buĉis la virporkon de la brutaro, donacis vintrajn vestojn al la infanoj kaj bakis mielkukojn. Al tiu ĉi antikva festo de niaj praavoj aliĝis dum multaj miljaroj vera riĉeco da belajo. Aliĝis la grandioza ideo de la Diinfano, de la homiĝo de Dio por savi la mondon, por eviti ĝian pereon. Aliĝis ankaŭ la novjarkutimoj de multaj popoloj. Ĉiu nacio, gento aŭ popolo aldonis ion al la festo.

Germanujo aldonis la *abion* kaj la *donacaranĝon*. Oni ne simple donacas, ho ne! Sub la brilanta abio, la sanktnoktarbo, oni orde kaj belaspekte aranĝas la donacojn, tio estas germana specialaĵo.

Kvar semajnojn antaŭ la sanktnokta festo la preparado komenciĝas. La infanoj kalkulas kaj nombras la tagojn: "Ankoraŭ 30, 29, 28 tagoj ĝis sanktnokto!" Ili skribas sur papecon "dezirliston," granda, grava afero. Neniu infano estas malmodesta, tamen ili ĉiuj scias, ke la Sanktnoktviro estas afabla kaj malŝparema. Kiu li estas? Neniu precize scias, ia bona Sankta Nikolo, Rupreĥto aŭ Martino, kiu labore helpas la Kristinfanon. La tuta afero estas mistera, ia sorĉa vualo kovras ĉion kaj aldonas neesprimeblan poezian ĉarmon al la sanktnokta festo. La germanoj opinias, ke jam en la vorto "Weihnacht" (Vajnant) kuŝas dolĉa, melodia sono. Ĉio estas mistera dum la tempo de la "advento," la kvarsemajna preparado. Infanoj kaj plenaĝuloj pretigas donacojn, ili pripensas, elektas, brodas, skulptas, kungluadas, diligente ili ĉiuj laboradas. Sed ĉio estas farata sekrete, mistere; tirkestojn kaj ŝrankojn oni zorgeme ŝlosas, la patrino, se tio estas farebla, unu ĉambron dum la lasta semajno eĉ ŝlose fermadas.

La magazenoj estas artiste ornamitaj, pinbranĉoj kaj pinarbetoj plibeligas la dekoracion. La fabrikistoj jam de longe sendis la belajojn, nun la komercistoj havas la plej grandan laboron de la tuta jaro. Ne nur la infanoj, sed ankaŭ la plenaĝuloj ja ricevas donacojn, oni diras, ke la granda Dia donaco, la "kristnaskiĝo," instigas la homojn al tiu ĉi malŝparema donacado.

Meze de Decembro alvenas la abioj. Kiom da ili oni ornamas en Germanujo? Demandu la statistikon! Kiom da familioj, tiom da abioj! Alkalkulu al la milionoj kelkajn milojn por la lernejoj, preĝejoj, magazenoj kaj restor-

acioj—jen la sumo! Eĉ la plej malriĉa familio havas sian abion, donacoj kaj manĝaĵoj kelkfoje mankas, neniam la arbeto. Ankaŭ en hebreaj kaj liberpensaj familioj la bela festo enradikiĝis, bona atesto por ĝia popola karaktero. En kelkaj urboj la abioj antaŭ la vendado staras en ligna krucforma postamento sur la foirejo kaj sur aliaj placoj, tio tre bele aspektas, kvazaŭ arbaro venis en la urbon.

Multajn jarojn la arbo kreskadis en la arbaro, antaŭ ol la sorto ĝin sendis al gaja, feliĉiga festo. Kompreneble la arbaristoj ilin zorgeme kulturadis, ĉar nur belkreskan simetrian arbon oni aĉetas. La gepatroj kune entreprenas la aĉetadon, ĉar la afero estas grava: ju pli bela estas la arbo, des pli feliĉa estas la familio. La dektrian de Decembro, la antaŭtagon de la donacado, oni ornamas la abion. La patrino alportas la belajn vitrajn ornamaĵojn, kiujn ŝi konservis de antaŭaj jaroj, novajn objektojn ŝi aĉetis. Ho, kiom da diligentaj manoj ĉion fabrikis! Ĉu ankaŭ ili havas sian feston? Estas nia sankta devo, klopodi, ke Kristnasko aperu por ĉiuj! Krom la brilaĵoj, ĉiuspecaj sukeraĵoj ornamas la arbon, ili pli kaj pli anstataŭas la orumitajn nuksojn (juglandojn) kaj la ruĝvangajn pomojn. Fine la 24a de Decembro alvenas, la tuta tago havas la nomon: La Sankta Vespero.

Mistera agado, ridetantaj mienoj dum la tuta tago. Je la kvina aŭ sesa la granda momento okaziĝas. Sonorileto tintetas, pordoj malfermiĝas kaj jen la "donacaranĝo" sur blanke kovritaj tabloj sin prezentas al la surprizitaj rigardoj de la eniranta familio. La patro estis ekbruliganta la kandelojn de la abio, lerte li forprenas la tukon, kovrantan lian propran tablon, ĉiu persono ja havas sian apartan donacaron.

Emocia momento de kortuŝeco, de ĝojo! La infanoj ne laŭte ĝojegas, nur malgrandaj ekkrietoj de surprizo laŭtiĝas. Nun ĉiuj sekretoj malkaŝiĝis, ridoj, klarigoj, dankoj sekvas. Oni ankaŭ kantas. La germanoj posedas grandan trezoron da belegaj kristnaskaj kantoj. Unu el ili estas:

Abio vi, abio vi kun foliar' daŭrema!
Vi verdas ne nur en somer',
Sed eĉ dum vintra neĝveter',
Abio vi, abio vi, kun daŭra foliaro.
Abio jen, abio jen, vi multe al mi plaĉas.
Ho, kiel ofte ĝojis mi
Ĉe la kristnaska bril' de vi,
Abio jen, abio jen, vi arbo plej amata.
Abio vi, abio vi, jen via boninstruo
Espero kaj la konstantec'
Konservas forton de junec'!
Abio vi, abio vi, vi scias nin instrui!

(Trad. CHRISTALLER),

Aliaj kantoj havas pli religian karakteron, en multaj domoj ili eksonas, nun ankaŭ la gramofono ilin ĥore ripetas.

En unu parto aŭ angulo de la ĉambro ofte troviĝas ia diafana aŭ skulpta bildaĵo, montrante la Diinfanon kuŝantan en "kribo." Kribo estas kolektiva esprimo por multfigura prezentado de la sankta familio en la stalo. Sed ankaŭ dometon el mielkukoj kaj sukeraĵoj vi ekvidas, apude staras Hanso kaj Grenjo: naive fabeloj kaj legendoj kuniĝas.

Mi forgesis diri, ke antaŭ Kristnasko iuvespere Sankta Nikolo aperas en la familioj, por demandi, ĉu la infanoj estis saĝaj kaj bonaj. Li alportas en granda sako pomojn kaj nuksojn, promesante belajn donacojn je Kristnasko. Tio estis antaŭludo, kaj nun, la Sanktan Vesperon, denove okazas ia mirindaĵo. Aperas anĝelo, feino, sanktulo aŭ gnomo por ion deklami kaj por disdoni malgrandaĵojn. Ili estas aldonoj al la grandaj donacoj de la "aranĝo," ĉiam ili estas envolvitaj en papero, ofte ili estas akompanataj de ŝercaj versaĵoj. En kelkaj nordaj regionoj de Germanujo oni enĵetas la pakajetojn en la domojn aŭ ĉambrojn, laŭte vokante: "Julklap!" Pri tiu ĉi kutimo ni ankaŭ audis en: "Kio povas okazi" de Fritz Reuter, tradukita de E. Ĉefeĉ. Julklap estas antikva esprimo, elvenanta el prapratempo. Niaj praaĵoj ne ankoraŭ konis la luksan "donacarangon" sed ili jam surprize donacis kaj ili ŝercis. Kaj tio daŭrados.

Ekzistas diversaj manieroj por disdoni la ŝercaĵojn, ofte akompanatajn de rimaĵoj; en kelkaj familioj oni elpakas sub la lumanta abio la poŝte alvenintajn donacojn. Preskaŭ ne troviĝas tempo por vespermanĝi ĉi tiun vesperon! Tro rapide la belaj horoj pasas, ankaŭ la Sankta Vespero finiĝas.

Oni ne tute lasas forbruli la kandelojn, morgaŭ kaj postmorgaŭ oni ekbruligos ilin denove. La abio dum unu aŭ du semajnoj estas la amiko de la tuta familio. Sub ĝiaj branĉoj ĝi pasigas belajn horojn. La sukeraĵoj feliĉigas la infanojn. Fine la arbo ricevas novajn kandelojn, oni denove aranĝas feston por forpreni la brilaĵojn, la "rabado" okazas. Sed ne laŭ barbara, kruda maniero oni rabas, la gepatroj mem, kun la helpo de la infanoj singardeme forprenas la objektojn, la sukeraĵojn la patrino egalparte disdonas al la infanoj.

Kaj la arbo? Ĝia glora epoko pasis, ĝi devas foriri. Domaĝe! La kara, bela arbo! Mi konas familion, en kiu la disiĝo estas sentema momento. La patro elprenas la arbon el la subportilo, por ĝin forporti. Trairante la pordon li igas la belforman pinton de la abio riverenci ĝentile, la patra voĉo laŭtigas la vortojn: "Adiaŭ, adiaŭ, ĝis revido," kaj for ĝi estas! Mi vidis malsekajn okulojn. Kristnasko

en Germanujo, en la tuta mondo estas bela familia festo plene da poezio, gojo, surprizo kaj feliĉeco.

Pacon kaj amon ĝi alportas, same kiel nia kara Esperanto, la idealoj de la homoj ĉiam estas la samaj.

Sub la bela verda stelo,
Sankta Nokto, ni vin festas!
Nia ideala celo
Paco, amo, gojo estas!

MARIE HANKEL, T.U.E.V.

Sankta Nokto.

Sankta nokt', anĝelflugiloj
Proksimigas vin al mondo,
Dolĉe sonas sonoriloj,
Ĉe l' fenestroj — luma ondo!
Eĉ dometo spertas benon,
La infana danko koro
Kantsalutas nun la venon
Diinfanan! — Rava horo!

Kun kantaro riĉa, bela,
Brilon ĉirkaŭ mont' kaj valo,
Sankta nokt', eterne hela,
Vin revidas tera halo.
Iam, pacon anoncanta,
Flugis teren la anĝelo,
Profetaĵon ĝojkantante
Feliĉigan, — alta celo!

Sankta nokto! Vin lumigas
Mil kandeloj, kvazaŭ oro,
Vi la stelon ekflamigas,
Ĝin memoru nia koro!
Jen, sur tero, en ĉielo
Rozkolora brilornamo,
Paco venu, dolĉa helo,
La reĝino estu amo!

El germana lingvo tradukis

J. ZSCHEPANK, T.U.E.V.

Malbona Skribajo.

Foje la sekretario de iu klubo skribis al eminenta profesoro, petante ke li faru paroladon je difinita dato antaŭ la membroj de la klubo. Respondo estis ricevita, sed tiel malbonege skribita, ke nek la sekretario, nek la prezidanto, nek iu alia, povis legi ĝin, eĉ sufiĉe por sciiĝi, ĉu la respondo estas jes aŭ ne! Do la elpensema sekretario ree skribis al la eminentulo: "Sinjoro Profesoro — Bedaŭrinde ni ne scias, el via afabla letero, ĉu vi povas aŭ ne povas fari la paroladon. Nu, ni petas ke, kiel respondo al tiu letero, vi desegnu rondon se vi povas veni, kaj krucon se vi ne povas." La "respondo" estis ricevita, kaj oni ne povis decidi, ĉu ĝi estas rondo aŭ kruco.

Kristnasko de Ekzilitino.

De P-RO AMIGUET.

Eta, maldika, delikata, ĉiam grize vestita, kun griza lanĉapelo kaŝanta ŝian riĉan cindro-blondan hararon, kun streĉita pala vizaĝeto, en kiu sole vivadis du grandaj, nigraj okuloj, tre bonaj, tre mildaj, senlime malgajaj kaj paciencaj...

Ankoraŭ ne dudekjara; multe da inteligento, eĉ plimulte da koro, sed tre malmulte da mono.

Ŝi nomiĝis Vera. Kaj tiu nomo, slava, sed de tute latina aspekto, plene konvenis por ŝi, ĉar ŝi estis "vera" laŭ la tuta signifo de tiu vorto. Mensogo neniam profanis la sojlon de ŝiaj lipoj apenaŭ palrozaj, sed esprimantaj kuraĝon, malkaŝemon, kaj bonecon.

Ŝi aspektis kiel "fratino de l' malriĉuloj," eta griza fratino...laika.

Vera estis studentino.

Vera estis Rusa.

"Rusa studentino"... Dio scias la amason da malŝato kaj da insultaj suspektoj entenataj en tiuj du vortoj.

Kaj Vera suferegis pro tio en sia animo de kredantino, en sia patriota koro, kaj en sia virgulina modesteco.

Estante orfino, kaj havante nenium plu amotan, ŝi estis doninta sian koron al la homaro. Kaj tiu granda parto de la homaro, inter kiu Dio igis ŝin naskiĝi, kaj kiun ŝi nomis en siaj preĝoj "Sankta Rusujo." "Patrino Rusujo" estis al ŝi kara ĝuste pro siaj malvenkoj, humiliĝoj, kaj internaj, senĉese renaskiĝantaj, maltrankviloj.

Pli aĝa je du aŭ tri jaroj, kun pli forta sano, Vera estus ĝoje foririnta kun ruĝa kruco sur la brako kaj sinofero en la koro, al la batalkampoj de Manĝurujo, tiu malproksima, tute sango-kovrita tero.

Pro la fermo de la Universitatoj, kaj pro la maldaŭrigemo de la studoj, kiujn ĉiumomente interrompadis ia politika krimo kaj la ĝin sekvanta registara punpremado, Vera estis rifuĝinta en Svisujon, por tie studadi medicinon. Ŝi volis prepari sin por perlabori sian vivon farante samtempe multe da bono, kiel eble plej multe da bono al la mizeruloj, al la malfeliĉuloj.

Ĝoje briladis la lampo de l' oferiĝo sur la altaro de ŝia koro.

Svisujo!...lando de lagoj kaj montaroj, rifuĝejo gastame akceptanta ĉiujn dolorajn korojn, lando de amo kaj libereco...

Ofte, en la senlimaj stepoj, ekaperis al la spirito de Vera grandioza vizio de blankaj montosuproj, de verdaj arbaroj, de fruktoportaj valoj, kaj de lazuraj lagoj.

Kantadis en ŝi precipe du vortoj, kvazaŭ voko de amika voĉo, tre patrineca, tre dolĉa: "Lausanne! Lemanlago!"

Kaj tiu allogiĝo al Helvetio ne estis malfideleco kontraŭ la amata Rusujo — ĉu oni ne diras, ke ĉiu homo povas havi du patrujojn: sian propran landon, kaj Svisujon, la etan Svisujon, sentiman, liberan, Svisujon neŭtralan, landon de repacigoj, en kiu popoloj kaj rasoj unuiĝas en la serena grandio de l' Alpo — Svisujon, de kie gigantaj riveroj kiel fratoj deondiĝas, kelkaj Orienten, aliaj Okcidenten, iuj Norden, aliaj Suden...

De sia familio Vera estis heredinta iom, iomete da mono.

Parton de tiu iometo ŝi kunprenis. Kaj per jarkvaronaj mandatoj ŝi estis ricevonta malgravan renton...

Maldelikata kofreto facile enŝlosis ŝiajn vestaĵojn; tute funde kuŝis kelkaj familiaj memorigaĵoj: portretoj de la mortintoj, la hejma "ikono"; kaj sur sia koro, la pala knabino zorge kaŝis la "baptan krucon," sian solan juvelon.

Tiel Vera venis al ni, kaj trans la tuta Eŭropo la ŝtalpulma lokomotivo, tondrante tage kaj nokte en sia freneza kurado, alveturigis ŝin al la tiom dezirata urbo Lausanne, ĉe la bordoj de tiu Lemanlago de longe tiel multe amata.

* ' * * *

Eta, maldika, delikata, ĉiam grizvestita, kun griza lanĉapelo sur la kapo, kun mieno humila kaj retiriĝema, glitante kvazaŭ griza ombro tra la griza aŭtuna nebulo — jen Vera sur la krutaj stratoj de Lausanne.

Sed Lausanne ne fariĝis "ŝia" Lausanne. Dum la kelkaj monatoj de ŝia restado, la junulino dronadis en humiliĝoj kaj senigoj ĉiuspekaj. Ŝi malsatis, ŝi suferis de malvarmo, speciale de malvarmo ĉe la koro... Al la mizera knabino la gastama urbo faris nur sensentan, malamikan akcepton. Ĉirkaŭ ŝi ŝvebis* suspekto kaj malafablo.

Ĉe sia alveno, apenaŭ refortigita per kelk-hora dormo en modesta hotelo, kie oni estis apenaŭ ĝentila, Vera ekserĉis loĝejon kaj manĝejon: ambaŭ devis esti tre simplaj, laŭ la malgravaj sumetoj je ŝia dispono.

Vera informis sin, kaj trarigardis la longajn kolonojn de anoncoj en la "Feuille d'Avis de Lausanne." Kelkfoje, ŝia koro dolorpremiĝis renkontante, post tute al ŝi plaĉaj proponoj, tiun malamikan, krudan finiĝon:

Ne Rusoj.

Okazis unufoje, ke ŝi suriris altan ŝtuparon, sed, kun la mano sur la sonorigilo, subite haltis antaŭ diklitera afiŝo:

NE RUSOJ.

Kaj ofte, apenaŭ vidinte ŝin, oni ŝin elkondukis kun jenaj vortoj:

— Rusojn ni ne akceptas, Fraŭlino!

* *Germ.*, schweben; *Angl.*, float in the air, hover, soar.

La konvena, sed malriĉa kostumo de Vera, ŝia dolĉa vizaĝo, ŝajnis suspektindaj:

“Nenio pli timinda ol dormanta akvo, mia kara...”

Sed fine ili tuŝis la koron de bona virino, kiu levis la ŝultrojn dirante kun kvazaŭ patrina senĝeno:

— Vi estas Rusa, fraŭlino? Nu, pri tio vi ne estas kulpa, kaj, cetere, estas ja necese, ke ĉiu vivu!

Kaj fine Vera havis sian hejmon, kun la familia ikono en la plej bela loko.

Ŝi eklaboris kuraĝe, kaj travivis malbonajn tagojn.

Kiam estis prokrasto en la sendo de ŝia rento, Vera senigis sin je nutrado, ĉar peti pri kredito ŝi ne kuraĝis: ŝi estis ja Rusino!...

Ĉar nun ŝi sciis, kial, en la tuta Svisujo, ŝiaj samnacionoj estis suspektataj.

Ŝi komprenis la indignon, la malfidon... kaj tamen, ŝajnis al ŝi, ke, ĉe renversitaj roloj, ŝi estus aginta kun pli da kompato kaj justeco.

Ŝi nun konis la rakontojn pri aventuristinoj, pri revoluciuloj, — la rakontojn pri ĉaspermeso en rusa lingvo prezentitaj kiel universitataj diplomoj; kaj la pli kruelajn rakontojn pri bomboj, pri eksplodiloj, pri suspektindaj ĥemis-tudadoj, pri loĝejoj transformataj en anarĥiistajn laborejojn...

Pro tiu tuta nihilismo ŝi devis suferi. Ŝi devis suferi pro la aliaj, pro siaj samlandanoj.

Pacema, laborema, ŝi devis esti rigardata kiel revoluciulino.

Honesta, akurata, ŝi devis pagi pro la nepagantoj.

Ĉasta, ŝi devis esti konsiderata kiel virinaĉo propagandanta liberan edziĝon.

Pia kredantino, ŝi devis esti opiniata ateista.

Kaj Vera klinadis la kapon. La malŝaton, kiun alfiksis Rusujo al la nomo “Hebreo” dum la ĵusaj buĉadoj — la *pogrom*’oj — tiun saman malŝaton Svisujo nun alfiksis al la nomo Ruso.

Post Genevo kaj Zuriĥo, siavice Lausanne, la kvietita Lemanurbo, ekscitiĝis kontraŭ la iam amike akceptata nacio. La danĝeroj, al kiuj estis elmetataj svisaj gubernistinoj en la malproksima Rusujo, incitadis la gastaman popolon, antaŭe tiel mildan al ĉiuj rifuĝintoj, kaj la signalvorto trovata en la gazetanoncoj aperadis ankaŭ en la cetera teksto, en artikoloj montrantaj akran ekkoleriĝon:

Ne Rusoj.

Estis devige suferi pro la aliaj.

Vera suferis. Sed ŝia koro dolorŝvelis, kiam, sekvante ŝin, la stratbubo rikanis:

— He! iru do, Tatiana! *

* * * *

* Nomo de junulino implikata en grava politika afero en Svisujo. — Noto de la trad.

Eta, maldika, delikata, tute grizvestita, kun griza lanĉapelo sur la kapo, kun libroplena paperujo sub la brako, Vera, klinanta sub la kruda mordado de l’ nordvento, ĉiutage transiradis la “Solitude” (Soleco) survoje de la Palaco de Rumine al la Medicina Lernejo, kaj same returne.

Kaj la vivo de la junulino povis resumiĝi en tiu vorto: Soleco.

Al la enlandanoj, Vera ŝajnis suspektinda revoluciulino. Aliflanke, por siaj samnacionoj, ŝi estis suspektinda reakciulino.

Ŝi tamen ne estis blinda, sed ŝi amis sian landon ĝuste proporcie al ĝiaj malfeliĉoj: ŝi do povis ĝin tre multe ami.

Ŝi kompatis la Caron, kaj preĝadis por li. Kial do ŝi ne estus preĝinta por tiu viro, ŝargita per tiom da devoj kaj tiom da respondeco? El tiuj, kiuj plej severe kritikadis kaj malamadis la aŭtokraton, kiel multaj estus nekapablaj lin anstataŭi!

Sed al siaj kamaradoj ekstremopiniaj, Vera ŝajnis danĝera. Oni evitis ŝin. Se oni diskutadis per tiu slava rapidparolo similanta eksciton kaj multvortecon, la rondo disiĝis ĉe ŝia alproksimiĝo. Per okulmovo oni antaŭgardis la ĉeestantojn kontraŭ la spiono, — aŭ almenaŭ kontraŭ la malamiko.

La studento tamen, kredante sin pli sagaca ol la aliaj, rigardadis Vera’n kiel fanatikan teroristinon, lerte sin kaŝantan sub la ŝajno de pieco kaj burĝa virto. Li venis viziti ŝin sub preteksto redoni libron, kaj vidante la ikonon, li ekkriis:

— Bonege! bonege!

Vera flame protestis, kaj ŝiaj palaj vangoj roziĝis pro indigno. Sed li nur ridetis, kaj daŭrigis gratuli la junulinon pri ŝia sentimo kaj lerteco. En tiu vasta universitata mondo, en tiu tuta diverseca kaj arda junularo, Vera havis nur unu solan amikon, kompatindan kamaradon kun longaj haroj kaj streĉitaj trajtoj. La malfeliĉulo mortiĝadis de ftizo kaj faris projektojn por la estonteco, kun febra flamo en siaj grandaj, pli kaj pli kavaj okuloj.

Oni riproĉis Vera’n pro ŝia tro videbla kompato, kaj oni kunligis iliajn ambaŭ nomojn kun ridetoj plenaj je insultaj subkomprenoj.

La malfeliĉa ftizulo iris morti, neniuj scias kien; kaj tiun ĉi fojon Lausanne ne vidis la pitoreskan procesion de universitata enterigo, kun krepvualitaj flagoj kaj insignoj deirantaj inter du longaj vicoj de rigardantoj ĉiam avidaj pri novaĵoj.

Kaj Vera sentis sin eĉ pli sola ol antaŭe, — sed ĉirkaŭ ŝi dolortremadis la granda animo de l’ homaro, angore atendanta sian Savanton.

* * * *

Eta, maldika, delikata, tute grizvestita, kun griza lanĉapelo sur la kapo, kun sia preĝolibro en la mano, Vera iras al la preĝejo...

Estas dimanĉo, — malvarma, malgaja, aŭtuna dimanĉo, kaj Vera serĉas lokon por preĝi.

Sed tie ankaŭ, ŝi estas sola, kaj tiu soleco ŝajnas al ŝi la plej maldolĉa el ĉiuj.

Ŝi estas embarasata, ŝi, la ortodoksa kristanino, ŝi, la grek-katolikino, en tiu latina Okcidento, kie ĉio estas malsama: la lingvo, la ritoj, eĉ la kalendaro. Oni krucas sin alimaniere, oni festas la festojn pli frue... Kaj ĉe la protestantoj, ĉio ŝajnas al ŝi glacia, nuda kiel tombo...

Ŝi ne scias, kien iri...

Verdire estas en Ĝenevo kaj en Vevey ortodoksaj preĝejoj, kaj Vera sentis en sia animo la nostalgion al la orita kupolo, same kiel *ni* sentas nostalgion al la gotika altpinta turo.

Fojon ŝi sparis, moneron post monero, la sumon — la sumeton — necesan por iri, ian dimanĉon, kvazaŭ pilgrime, al Ĝenevo aŭ Vevey, por ĉeesti la rusan meson.

Sed tie ŝin suferigis tri kruelaĵoj: la scivolemo de fremduloj, en- kaj elirantaj kvazaŭ ĉe spektaklo; la rutino de formalista diservo; kaj ĉefe ŝi suferis...ho, ĉefe, kiam, en sia mizera robo de studentino, la sama por labortagoj kaj dimanĉo, ŝi aliris la pastron, ĉe la fino de la meso, por kisi la krucon prezentatan al la fideluloj — memorigo al la "kiso de paco" en la antikvaj eklezioj — kaj kiam en tiu momento ŝajnis al ŝi, ke ŝi legas en la pastra okulo timon kaj malfidon.

Ĉar unufojon, antaŭ ne longe, okazis skandalo dum la ofico — kaj kiu scias, ĉu la simplevestita junulino ne kaŝas sur si ian mortigilon por dispolvigi la pastron kaj la altaron?

La Vera'oj estas maloftaj. Eble unika estis ĉi tiu Vera. Kaj ĝis la fino, ŝia sorto estis malkompreniĝi.

— Ho, malĝoja, malĝoja mondo! — pensis Vera.

Kaj en Lausanne, suprenirante de la Stacidomo al la urbo, ŝi haltis sur la Nova Ponto, kvazaŭ hipnotigata per la malluma allogo de la profundaĵo, en kies abismo la nokto jam regadis.

Sed fine ŝi eksopiris, premis en siaj spasme kuntiritaj fingroj sian etan "baptokrucon" kaj iris for, — eta, maldika, delikata, kiel griza ombro ensorbiĝanta en la griza ombro de l' vespero.

* * * *

Kaj nun, morgaŭ estos Kristnasko, la Kristnasko de tiu tuta Okcidento, kiun la greka Oriento peze sekvas je intertempo de dekelkaj tagoj.

— Ha! — sonĝis Vera en sia ĉambreto, — ilia kalendaro estas eble pli ĝusta, sed ilia

justeco, ilia amo estas ankoraŭ tre malperfektaj! —

Kaj dum ŝi trinkis sian tre akran teon, kies nigraj, polvigataj folietoj longe kuirigadis kaj pro ŝparado uziĝis du, tri fojojn, la junulino foliis la ĵus publikigitan libron, kiun la kompatema dommastrino tiun vesperon pruntedonis al ŝi.

La titolo: "Voĉo de l' Patrolando" frapis la Rusinon, kiu ne povis sen ploro relegi la paĝojn de Nicolas Gogol, kie li komparas la Sanktan Rusujon al la kruda Troika, kun ĝiaj tri ventumile jungitaj ĉevaloj, flugtrenita kvazaŭ per uragano...

"Voĉo de l' Patrolando"...

La libro rakontis la morton de juna Svisa militisto, mortpafita tial, ke li forkuris, kaj li forkuris pro nekontraŭstarebla atako de nostalgio ĉe la aŭdado de la "Ranz des Vaches."

Tia estis la magia forto de tiu Alpa Kanto, ke fariĝis necese malpermesi ĝin al la svisaj regimentoj en fremda servado; ĉar eĉ al la plej kuraĝaj ĝi kaŭzadis "heimweh" (nostalgion), kaj tentadis ilin forkuri. Tiuj viroj, kiujn la morto renkontis ridetantajn sur la bataalkampo, tiuj herooj fariĝis malfortaj kiel virinoj, kaj ploradis kiel infanoj tuj kiam, en fremdlando, la sonoj de l' Alpa kanto dolĉe ekflugis al la ĉielo...

— Ha, eta Svisujo, — sonĝis Vera, malgaje, — Svisujo, kies idoj tiom suferis en ekzilo, kial vi fariĝas viavice tero de ekzilo por la rifuĝintoj, kiuj venis peti de vi liberecon, lumon kaj amon?... Se iuj vin ofendis, vi estu justa kaj ne elpelu senkulpulojn... Kaj eĉ al la kulpuloj havu kompaton, kaj pardonu, vi, kiu tuj festos la sanktan Kristnaskan nokton!...

* * * *

Surgenuinte apud sia lito, Vera preĝis, en tiu Kristnaska Nokto, kun fervoro pli granda. Ŝi profunde klinis sian frunton kovritan de pezaj, cindroblondaj haroj, kaj ŝiaj grandaj, nigraj okuloj pleniĝis je larmoj dum ŝi ripetis tri fojojn, ja eĉ sep fojojn — mistikaj nombroj — la "Kyrie Eleison," tiel malĝoje dolĉa en la antikva, slavona lingvo: "Gospodi, pomilui," Sinjoro, kompatu!

Tia estis, por Vera, sur ekzila tero, la sankta Kristnaska Nokto.

Kaj en siaj sonĝoj ŝi vidis la Grandan Ekziliton, kiu neniam, nenie, havis ian lokon por ripozigi la kapon.

Kaj la Granda Ekzilito montris, silente, siajn najlaboritajn manojn, sian dornovunditan frunton, kaj tiel die milda estis lia rideto, kaj tiel kompata Lia rigardo, ke Vera, en sia dormo, malsekigis la kusenon per siaj larmoj, kaj promesis ami ĉiam kaj malgraŭ ĉio.

Tradukita de RAMO.

For Thou Know'st I Love Thee So.

Once, in idle mood when strolling
 'Mongst the corn and poppies bright,
 Suddenly a lovely maiden
 Rose to my enraptured sight.
 Redder than the crimson poppy
 Were her lips, with smile entrancing ;
 Locks more golden than the harvest,
 Sunny gleams their hue enhancing ;
 Bluer than the skies above us,
 Starry eyes, with mischief dancing...

Dearest, do not bid me go,
 For thou know'st I love thee so.

But, within a darkened chamber,
 Now a silent form I see
 On a bed of pain and sickness —
 Oh, my love, alas for me !
 Whiter than the sheets those dear lips,
 No more wreathed with laughter gay ;
 On the loosened hair no longer
 Gleams of sunny radiance stray ;
 Like the waning stars, those eyes are
 Closing to the light of day...

Dear, I cannot let thee go,
 For thou know'st I love thee so.

JOHN TAYLOR.

Ĉar Mi Tiel Amas Vin.

Iam, inter ora greno
 Kaj papavoj, vidis mi
 Junulinon — tre ĉarmega,
 Tre ensorĉa estis ŝi !
 Pli ol la papavo ruĝaj
 Lipoj, ĉiam ridetantaj ;
 Pli ol greno oraj haroj,
 Sunsimile brilegantaj ;
 Pli ol la ĉielo bluaj
 Stelokuloj, petolantaj...

Kara, ne forsendu min.
 Ĉar mi tiel amas vin.

Nun, en tre malluma ĉambro,
 Kvietege kuŝas ŝi
 Sur la lito — ho amata
 Fianĉino, ve al mi !
 Pli ol la littuko blankaj
 Lipoj, kiuj jam ne ridas ;
 Sur la haroj neligitaj
 Sunradioj jam ne sidas ;
 Stelokuloj fermiĝantaj
 Jam nenion teran vidas...

Kara, ne forlasu min,
 Ĉar mi tiel amas vin.

JOHN TAYLOR.

La malgranda Trezorkesteto.

LA TRI DEZIROJ.

Iam estis junaj geedzoj, kiuj vivis kune plej komforte kaj feliĉe. Ili havis unu kulpon, kiun multaj el ni havas : kiam ni havas multon, ni ĉiam deziras iom pli. Tiuj junaj geedzoj deziras unue havi bienon de riĉulo, poste farndomon, farmejon kaj brutaron, kaj ankaŭ centmil funtojn.

Fojon vespere, dum ili sidis ĉe la fajro disrompante nuksojn, aperis tra la pordo eta virino tute blanke vestita. Ŝi estis tre bela, kvankam ne pli alta ol tri futojn. La tuta ĉambro pleniĝis deodoro de rozoj. La lampo estingiĝis, sed roza lumo, kiel tiu de la suno je la tagiĝo, lumis ĉirkaŭ ŝi kaj lumigis la tutan ĉambron.

La juna edzparo unue iom timis, la sinjorino parolis al ili per voĉo mirinde dolĉa kaj arĝenteca, dirante : " Mi estas via amikino,

la montofeino. Mi loĝas en kristala kastelo meze de monto. Mi disĵetas oron sur la riverkuŝujojn, kaj mi havas sepcent servantinojn, kiuj obeas miajn ordonojn. Vi povas eldiri tri dezirojn, kiujn oni plenumos."

La edzo tuŝis la brakon de sia edzino, kvazaŭ por diri : " Jen ĝuste tio, kion ni bezonas !"

La edzino volis tuj malfermi la buŝon por peti du dekduojn da orobroditaj kufoj kaj silkaj naztukoj, kiam la feino denove parolis per avertanta voĉo : " Vi havas ok tagojn por pripensi. Prenu tempon ; ne rapidu tro."

" Tio estas saĝa," pensis la edzo, kovrante la buŝon de sia edzino per la mano. La feino malaperis ; la lampo hele rebrilis, kaj ne estis plu la dolĉa odoro de rozoj en la ĉambro.

La juna geedza paro esti tre feliĉa, sed tamen ili ne esprimis deziron, ĉar ili ne sciis, kion ili

devis unue deziri. Ili apenaŭ volis paroli aŭ eĉ pensi pri io, timante, ke la feino povus pensi, ke ili intencis esprimi deziron, kaj tial plenumi ĝin. La edzino diris: "Nu, ni havas sufiĉe da tempo antaŭ la proksima vendredo."

La proksiman vesperon, dum la terpomoj por vespermangxo kuirigxis en la kaserolo, ambaŭ edzo kaj edzino staris gaje ĉe la fajro, kaj observis fajrerojn suprenflugantajn en la kameno.

Ili ambaŭ silentis, pensante pri la feliĉo, kiu atendis ilin. La edzino forprenis la terpomojn el la kaserolo kaj metis ilin sur la pladon. Ili odoris tiel bonaj, ke ŝi diris senpense: "Ho, se ni povus havi kolbason por ma ngi kun ili!"

Ve! jen la unua deziro! Rapide kiel fulmo la dolĉa roza lumo kaj laodoro de rozoj denove plenigis la ĉambron, kaj sur la terpomoj kuŝis belega kolbaso! Estis sufiĉe por kolerigi kiun ajn, kaj preskaŭ ĉiu edzo estus mallaŭdinta sian edzinon pro ŝia malsaĝo.

"Mi volus, ke la kolbaso estu ĉe la ekstrem-aĝo de via nazo!" kriis la edzo kolere, nepensante pri tio, kion li diris.

Dirita, farita! Li apenaŭ parolis, kiam la kolbaso algluigxis al la nazo de lia bona edzino! Ĝi pendis de ambaŭ flankoj kiel grandaj lipharoj.

La malfeliĉaj geedzoj ne sciis kion fari. Ili jam esprimis du fojojn dezirojn, kaj ankoraŭ ne estis unu soldon pli riĉaj. Nur kolbason ili akiris, kaj tiun ĉi ili ne deziris. Restis nun nur unu deziro. Ĉu ili volis ĝin aŭ ne, ili devas peti la feinon liberigi la edzinon de la terura kolbaso. Tujkiam ili eldiris la deziron, ĝi estas plenumita.

Post tiu plenumiĝo de ilia tria deziro, edzo kaj edzino tute ne estis pli riĉaj ol antaŭe. La montofeino neniam plu aperis.

Nu, memoru! Kiam la montofeino vizitos vin, ne estu manĝegema, sed deziru:—Saĝon, per ke vi sciu, kion vi devus deziri, por esti feliĉa. Kaj ĉar vi povus elekti ion malsaĝan kaj neutilan, petu kontentan koron, ĉar estas neutile deziri, escepte se vi havus sufiĉe da saĝo por peti pri bonaj aferoj.

E. F. EDYE, Geneva.

Esperanto Literature.

By "VERTO."

Our adversaries, and even at times our friends, are wont to say that we Esperantists have no literature, that "an artificial international language is incapable of mirroring the customs, the habits, the spiritual character, the peculiar genius of a people; that a neutral language can no more produce literary masterpieces than a rootless tree can bear fruit."

In dealing with such statements as these, we have first of all to point out that many arguments and judgments, based merely on a historical study of national languages and literatures, are quite inapplicable to *our* language and literature. As a matter of fact, Esperanto literature came to birth and developed under conditions very different from those of purely national languages, conditions which had never before arisen. And new happenings need new explanations.

Let us examine these differences, and we shall learn something of the special characteristics of this new international literature, and of the subjects with which its writers will have preferably to deal.

* * *

National languages grew but slowly out of their swaddling-clothes, they became defined gradually among scattered aggregations of the people, in villages, in small towns; the illiterate spoke them in uncouth fashion; here and there a few minds, less uncultured, began to write in them, while not until centuries afterwards did scholars and scientists consent to make use of the despised popular dialect to express unskilfully and inelegantly, but with steadily growing fluency and grace (in proportion to the increasing flexibility of the language resulting from that use), ideas continually more lofty, shades of feeling ever more delicate.

Our Esperanto took birth under quite other conditions, and from the special manner of its coming we shall be able to apprehend the special law and main character of our intellectual movement. Between the years 1878 and 1887 there happened something absolutely novel and beautiful. A philanthropist and man of science—

whose name will shine more and more gloriously in the time to come, as the world gets to understand better what he has done and the immense importance of what it will lead to—having created a language, forthwith initiated a whole literature! Such a thing, as I have said, had never been seen within the history of mankind. By his genius he grasped what none of the authors of the numerous systems of artificial language had even thought of. He saw that it was not enough to have an extremely easy grammar, an extremely simple vocabulary. He became convinced that a language, to use his own words, was not "an ungraceful and lifeless collection of words," but that it needed a soul, its own peculiar spirit, "a binding element," just as a band of soldiers hired from different tribes or nations needs its rallying banner or its *esprit de corps* in order to become a conquering army. He ceased, for a time at least, to translate literally his own or others' thoughts, and "stroved to think directly in the neutral language." Then he "noticed that the language in his hands was ceasing to be a mere insubstantial shadow of this or that particular language, but was gradually receiving a life and spirit of its own, its own defined and clearly expressed 'physiognomy,' already independent of external influence. Speech in it was already beginning to be something flowing, flexible, graceful, and as free as in his living mother-tongue itself."

At that period of the growth of our language, Dr. Zamenhof composed in it his first poems and a few prose works: so that one is correct in saying that then it was that our literature came to birth, a literature unique throughout the world.

There are other important differences. National languages and literatures had in their beginnings nothing fixed, no compelling authority; they obeyed blind unconscious forces; every writer, when writers did at last arise, had his own peculiar—I will not say style—but vocabulary and grammar, varying with his

rank, class, province, town or village. Esperanto, on the other hand, from its very inception had its own conscious, clearly formulated, fundamental laws.

In their beginnings there was no principle, no common idea; only with extreme slowness was the national consciousness formed. The Esperanto consciousness, one might say, pre-existed latent in the heart and soul of the creator of Esperanto, and the first pioneers of our movement immediately took to themselves that heart and soul, and their enthusiasm sprang not merely from the marvellous grammatical, vocabular and stylistic capabilities of our language, but also from the ideal of human brotherhood, peace, and harmony which was indissolubly mingled with it.

In national literatures expression was first of all given to the ideas and feelings of this or that separate province or country; it was only later that one or two of them, for instance French, English, German, etc., to some extent crossed their own frontiers and began to exercise an influence first on neighbouring lands, and finally on the whole of the civilised world. On the other hand, hardly was Esperanto born than it was a bond between men, who, though at first few in number, were yet of many different nationalities. Although the Esperanto movement was more intense in some parts of the globe than others, it still was, right from its earliest years, truly an international movement. It was clearly evident, even to the very first Esperantists, that Esperanto gave wings to their thought, and that by its means they were able, not indeed to make it more enduring, but to enlarge the scope of its existence, and while remaining citizens of their own country, to become at the same time citizens of the whole world.

* * *

In view of these special conditions of the birth and growth of Esperanto literature, I conclude that the feelings and ideas which inspired Dr. Zamenhof during the creation of his language should also guide Esperantist writers in the future.

In those feelings lies the beautiful charm of the original works of Dr. Zamenhof. Read his first prose works in the *Fundamenta Krestomatio*. Read again his fine congress-speeches at Boulogne, Geneva, Cambridge, London, etc., and you will be in full consent with the praise accorded to them by Rector Boirac (I translate from the French): "More than one page in Zamenhof's writings give one the impression of noble and proud beauty, even of sublime beauty, and the ideas and feelings expressed therein seem to be inseparable from the language in which they are expressed; they really pass beyond the frontiers of the various countries, and embrace, like that language itself, the whole common life of humanity."

* * *

Some writers who, in my opinion, have studied our movement from outside, without actual experience of Esperanto as a living tongue, assert that the true field of activity for Esperanto is to be found in translation. It is true that Esperanto is a wonderful medium for translation, and we all know with what accuracy, precision, often elegance and euphony, it reproduces the masterpieces of national writers. Of course it cannot, *for the native reader*, fully take the place of the original: no imitation can surpass the model. But one may go so far as to say that a translation in Esperanto will nearly always vanquish one done in a national language.

That, however, is not its chief merit as a translating medium. In ordinary translations one national language is substituted for another, one national garment for a garment of another nation. But the Esperanto translation lifts a masterpiece out of the separate hoard of this or that ancient or modern people, into the common treasure-house of Esperantists of every land. Besides

Esperanto, only the original is capable of such a phenomenon, and even then only for the pleasure and profit of those who know *well* the language in which the original work is written.

This internationalising power of Esperanto is of very great value. But even if translations have their use in developing and forming our language, even if this rivalry of an artificial language with the best of ancient and modern idioms enriches it, makes it more flexible, stronger, more graceful, it is still not of these numerous translations, great though their merit often be, that the real Esperanto literature consists.

* * *

Esperanto will attain its full power only when, not forsaking translation, it shall go its own way, when it shall have, like other living languages, its own prose-writers, who will take their subjects not from a mere local, provincial, or national way of thinking, but from the life of the Esperantists and a world-wide civilisation common to all men; when it shall have its own poets to weep over Esperantist disillusion, despair, and failure, to sing of Esperantist joys, hopes, and triumphs.

I dream of the novelist who, instead of recounting to us the fantastic "serial story," adventures of *Kastelo de Prolongo*, or *Cu li?* will take his theme from the history of Esperanto, from the life of its lofty-minded creator and from the many varied phases of our movement. Of persons for the drama there is no lack: unselfish idealists, enthusiastic disciples and pioneers, apostles of winning eloquence, and also, alas! ambitious egoists, suborners, tricksters, hypocrites, traitors! There has been no dearth of facts, either, from the very birth of Esperanto, to affect, move, impassion, and disquiet Esperantists. There we have to hand abundant material for a great historical story or semi-romance, which would mirror the difficulties of the Esperanto movement, as the *Iliad* and *Odyssey* reflect warlike and adventurous Hellas.

I dream also of the lyric poet who, soaring above the pettinesses of local life and the peculiarities of national prejudices, will look out beyond frontiers, and hovering high over the world, will express in enchanting verse, that will be on the lips of every Esperantist, that deep sadness which broods over our modern humanity, so proud of its arts and scientific discoveries, but incapable of drawing from them anything more of goodness and happiness. Will humanity finally, we wonder, thanks to Esperantism, attain to some nobler conception of this brief life of ours, by the removal of hate and the establishment of justice and harmony in a world of misery-stricken mortals?

Thus, sooner or later, through Esperanto, there will arise that universal literature dreamt of by Goethe when he wrote his *Iphigenia*, and foreseen by Victor Hugo in the many immortal poems in which he sang of love, freedom, and brotherhood. For both of these, however, there lacked the international medium fully to realise in actual writings their thoughts and dreams.

Even if it is true that our epoch is uneasy from too rapid evolution, from the abruptness of the rupture between the past and the future, from the incompatibility of the leaden fetters of routine with the light wings of progress, the star of hope is nevertheless still shining. In the United States, in Europe, in many parts of the civilised world are sounding calls to arbitration, to peace, to a better organisation of the relations between peoples. And so, little by little, there is being formed a world-consciousness. In the truly international literature of Esperanto that slowly forming consciousness, at present capable only of but halting utterance, will find powerful and sonorous voice.

Translated from "Esperanto-Jurnalo" by W.M.

Libraro kaj Gazetaro.

Paŭlo Debenham, romano originale verkita de H. A. Luyken. 1 vol., 227 paĝa. B.E.A., prezo Sm. 1.

Jen alia pruvo de la vivanteco de nia lingvo! Ĉiu Esperantisto nepre devas posedi tiun ĉi romanon, ne nur por ĝui ĝian tre interesan kaj kelkfoje ekscitan enhavon, sed por montri al skeptikulo, ke nia lingvo havas propran originalan literaturon.

S-ro Luyken, kiu jam estas konata al la Esperantistaro kiel tradukinto de la verko de Frato Laŭrenco, "La Praktiko de la Apudesto de Dio," nun prezentas al la mondo sian unuan romanon verkitan originale en Esperanto.

La romano traktas la interrilatojn de Paŭlo Debenham, juna kaj lerta direktoro de komerca kompanio en Londono, kaj Vera Rossini, ĉarma fraŭlino, kiu preferas uzi belegan voĉon por kanti en misiejo en Bermondsey, ol por kanti en koncertejo. Ambaŭ personoj estas tre interesataj pri religiaj aferoj, kaj la verkinto prezentas kelkajn bildojn de evangelia laboro en Londono, kiuj ne povas ne interesi alilandulojn, kiuj ne havas tiun saman konatecon pri tiaj aferoj, kiun havas la angloj. La plimulto da personoj eĉ en Anglujo, eĉ personoj en romanoj, kutime silentas pri la aferoj, kiuj koncernas la proprajn animspertojn, sed en tiu ĉi romano kelkaj el la personoj parolas malkaŝe pri tiaj aferoj. Pro tio la romano havas specialan intereson, kiun ordinara romano ne posedas. Oni lernas, ekzemple, kiel preĝo kaj submetiĝo al la volo de Dio havas la povon trankviligi la homan bruston. Malamiko de Paŭlo, ekskuracisto, inside sugestias al ties patrino, ke Vera estas filino de mortinta frenezulino, kaj eble heredos la malsanon. Timante tiun eblecon, patrino kaj filo kondutas malvarme kontraŭ Vera. Vera, nesciante la misteron de tiu malvarmeco, en sia malĝojo iras por simpatio al tiel nomita rusa "grafino," kiu efektive estas agento de la rusa sekreta polico. La "grafino" estas en Londono por serĉi iun D-ro Orlov, kiu estas "bezonata" en Rusujo pro politika krimo. Ŝia celo estas, allogi lin en tiun landon, por ke tie oni povu aresti lin. Kiel la "grafino" uzas Vera'n kiel ilon por efektiviĝi sian planon; kiel Paŭlo, post la malapero de Vera, trovas, ke la diro pri la frenezemo de Vera estas mensogo, kaj iras por serĉi ŝin unue en Berlino kaj poste en Polujo; kaj kiel anstataŭ esti savita de li, ŝi efektive savas lin el la manoj de la polico, oni devas legi en la romano.

La romano estas verkita en tre facile legebla stilo, kiu ofte rememorigas al ni la fluan stilon de la bedaŭrata D-ro Vallienne. La karakteroj estas majstre desegnitaj, kaj la rakonto tiel lerte disvolviĝas, ke la leganto iras de ĉapitro al ĉapitro kun ĉiam pligrandiĝanta intereso. La libro estas tre bone presita.

Ni gratulas la esperantistaron pri la eltrovo de nova originala aŭtoro, kies talento liveris al ĝi tiel interesan kaj bone verkitan romanon. Ni esperas, ke "Paŭlo Debenham" havos grandan sukceson, kiu instigos la verkinton, doni pluajn pruvojn de sia nedisputebla talento.—W.M.P.

[Pri tiu libro ni donas ankaŭ la jenan interesan leteron de konata samideano pola.—RED.]

Du mondoj — du ekstremoj: celkonscia, prudenta kaj bonfara laboro pro la progreso de l' socio en Anglujo, kaj sencerba, detrua, nemulte pripensanta, se temas pri la elekto de rimedoj, agado de Rusujo kun la devizo: *Pereat mundus, fiat...monarchia!* — jen la temo de l' interesa originala esperanta romano.

Kiam mi komencis legi la afable de la aŭtoro pruntedonitan manuskripton, ironia rideto ekludis sur miaj lipoj: ĉu povas esti, ke Anglo konu la terurajn rilatojn en la ekstrema oriento de Eŭropo? kaj fine traiegeinte kun haltigita spiro la aventurojn de Paŭlo kaj Vera, mi ekdemandis kun dubo: ĉu la okcidentano ekkredos pri

la ebleco de tiaj rilatoj, ĉu li ne diros: ne, en xxa jarcento tio jam ne povas okazadi...kaj tamen jes, tio estas ne nur ebla, sed eĉ tiel okazas. La aŭtoro intuicie ekkonis en tiuj elegantaj bonkondutaj, "kulturplenaj" sinjoroj kaj "grafinoj" senzorge vagantaj tra salonoj de ĉiuj Eŭropaj metropoloj kaj sopire interparolantaj pri liberco de sia rusa patrolando simplajn spionojn kaj ĝendarmojn el Oĥrana. Jes, karaj okcidentanoj, tio estas vera, eĉ tro malmulte vera, ĉar ankoraŭ pli grandaj friponaĵoj okazadas!

Tio estas unu flanko de l' romano, kiu por mi, loĝanta proksime de la vasta rusa imperio, ne estas nova. Sed restas en la verko alia ankoraŭ pli grava flanko: klarigita en ĝi estas la mistero de angla potenco, spirita kaj morala: la misiejoj. Nenie mi sukcesi trovi tiel plastikan kaj kolorplenan bildon de tiu grava kultura faktoro tiel speciala kaj karakteriza por Anglujo.

Le roi est mort—vive le roi! La plumon elfalintan el la mano de D-ro Vallienne levis la aŭtoro de "Paŭlo Debenham" kaj tenas ĝin inde. Ĉar eĉ laŭ stila vidpunkto oni vidas progreson. Nur ekzistas unu granda diferenco: kiam la romanoj de l' unua esperanta verkisto, eble eĉ kontraŭ lia intenco, malkvietigas la animon kaj ekscitas la nervojn, la verko de l' nova aŭtoro enverŝas en la koron pacon kaj serenecon, tiel necesajn en niaj tempoj. Malgraŭvole rememorigas la vortoj de granda pola poeto, Krasinski:—

Agu en via rondo laŭ Spirit' de Dio
Kaj ekregos en mondo paco, harmonio.

BRODISLAV KUHLE.

Czernichow, apud Krakow, 31 de Oktobro, 1911.

Albrecht Dürer, lia vivo kaj elekto el liaj verkoj, eldonita de D-ro Friedrich Nüchter; el la germana lingvo tradukis la *Germana Esperanto Asocio*. Mi kore gratulas ĉiujn, kiuj sin okupis je tiu ĉi verko. Eĉ sen ia teksto, la bildoj entenataj en ĝi konsistigas belegan kaj tre dezirindan havaĵon. Sed ĝia teksto, bone presita en bona Esperanta stilo, kelkobligas la valoron de la bildoj por ĉiu Esperantisto, kiu volas rigardi ilin simpatie, kaj precipe por tiuj, kiuj, kutimante iom neŝati la verkojn de la malnovaj majstroj, tamen volas kompreni en ia mezuro la admiron al tiaj objektoj tributatan de la entuziasmoj pri arto. Kaj ĝuste en tiu celo la klarigoj de la apartaj folioj instruas nin pri tio, kion en ĉiu bildo ni devas precipe rimarki, por ricevi ideon pri ĝia indo. Tiu, kiu kutime taksas bildon sole laŭ ĝia beleteco, ĉe legado en tiu ĉi volumo baldaŭ trovos, ke ekzistas multaj aliaj ecoj krom la beleteco, per kiuj bildo povas kaj devas elvoki nian simpatian kaj admiron. Ekzemple, troviĝas en tiu ĉi kolekto el 54 bildoj unu, kiu estas vere malbela. Ĝi prezentas portreton de maljunulino kun tiel timiga aspekto, ke ĉe la unua ekrigardo oni tuj volas deturni la okulojn. Sed kiam oni legas pri ŝi, kiu kaj kia ŝi estis, kaj sciiĝas pri la cirkonstancoj de la desegno, oni konscias laŭ sia propra vivosperto, ke trans la ekstera malbeleco povas lumi spirita ĉarmo, kiun la nura korpa masko ne kaŝas for de la ama kaj simpatia okulo. La teksto mallonge rakontas la vivon de la artisto, sed eĉ sen tio oni baldaŭ trovos per atenta rigardado al la bildoj, ke Dürer, estante majstro, tamen ne malpli estis ankaŭ homo. Kiam li prezentas religiajn temojn, li ne tiel sin lasas droni en kondiĉa sanktegeco, ke li forgesus la realaĵojn de la ĉiutaga vivo. Por ĝui tiajn bildojn, oni ne bezonas esti mem sanktulo: nia homeco sufiĉas por kompreni la petoladon de la anĝeloj apud la stablo de Jozefo, la trankvilan silenton de la studejo de Sankta Hieronimo, aŭ la malsanktan sintenadon de la dormanta soldato, kiu brue ronkas (preskaŭ vi ĝin aŭdas!) apud la tombo de la releviĝanta Sinjoro. Pri la materiaj ecoj de la volumo mem mi povas rimarkigi, ke la bildaj reproduktaĵoj estas bonege faritaj, kaj la presliteraro estas brava kaj klara.

Kompreneble, la enhavo mem postulis grandan formaton (cm. 34.5 x 26 aŭ coloĵ 13.5 x 10.5); ĝin oni do devas toleri; sed oni ne povas ne bedaŭri, ke tiel bela volumo estas bindita, aŭ pli ĝuste kunkrampita, per kruelaj metalaj fadenoj.—A.E.W.

Kantoj el "Deutscher Liederschatz" (Erk). Eldonita de C. F. Peters, Leipzig; prezo 2ŝ. 1p. afr.—Kantemuloj Kontentiĝu! Jen amataj malnovaj kantoj en nova esperanta vesto, kanteblaj kaj kantindaj. Ili estas mezaltvoĉaj; la esperanta teksto staras super la germana, kun melodio kaj akompanaĵo. Tio estas luksa! Estis plezuro trakanti la 37 elektitajn kantojn, ĉar (krom kelkaj esceptetoj—origino de 1' vortoj "Ergo bibamus") la esperanto fluadas facile kaj bonstile. Ni gratulas la tradukintojn, precipe S-ron Pfeil, kiu liveris 20 el 37 tradukaĵoj. Li lerte intertekstis vort- kaj muzikfrazigon (ritmon), ne forgesante laŭoriginalan rimadon. Kantante ni laboru!—AD. S.

Bombasto Furioza, tradukis Charles Stewart, M.A., el la konata burleska tragedio "Bombastes Furioso" de W. Barnes Rhodes, kun portreto de la tradukinto. Mi memoras, kiel mi ĝuis tiun ĉi drameton en mia knaba aĝo, kun ĝia burleska agado, ĝiaj strangaj situacioj, gajaj kantoj kaj trafikaj aludoj. La traduko estas bone presita kaj la lingva stilo estas bona.—A.E.W.

La Revuo (Decembro).—"Levidoj," traduko de *Leviticus*, farita de nia majstro estas daŭrigita per la ĉapitroj X.—XIII.; notindaj estas la sekvantaj citaĵoj kaj komparoj: antaŭ la tuta popolo Mi majestiĝos (before all the people I will be glorified) — kiu remaĉas maĉitaĵon (that chews the cud) — nur ĉi tiujn ne manĝu el la remaĉantaj maĉitaĵoj (only these ye shall not eat of those that chew the cud) — vers. 17, mergulon (? common rotche, little-auk, Lat. mergulus melan olencos) — vers. 18, perknoptron (Egyptian vulture, Pharaoh's hen or chicken, Lat. neophron perenopterus) — vers. 22, la akridon kun ĝia speco kaj la atahon kaj la ofiomahon... kaj la lokuston... (the locust after its kind and the bald locust (in Sept. Gr. attakēs) the beetle (? another species of locust) and the grasshopper (the small "grasshopper," properly locusts) — ŝi alportu jaraĝan ŝafidon (she shall bring a yearling lamb) — se la lepro disfloros sur la haŭto (if a leprosy break out abroad in the skin) — kruda viando (raw flesh? karno) — Ĉu sur la fundamentaĵo, ĉu sur la enteksitaĵo (whether it be in the warp or woof).

Sekvas bonega, altpensa artikolo (Dua premio de 1' konkurso de "La Revuo") "Letero al Juna Pentristo," verkita de Victor Dufautrel; versaĵo "La Migrulo" de la kroata poeto Preradovic, tradukita de Mavro Špicer; "Karakuta" emociplena rakonto verkita de Camille Aymonier; la unua parto de "Fantazio," duakta komedio de Alfred de Musset; "La Tigro" de Sam. Meyer; "Siegfried Lederer," ama, simpatia nekrologo pri tiu eminenta Aŭstro-Germana kunbatalanto, verkita de Prof. Otto Simon. En sia "Babilado" S-ro Bourlet tre prave insistas pri la neceseco, ke la lernantoj de nia lingvo ne nur lernu ĝian gramatikon, sed ankaŭ legadu kaj studu ĝian jam tre diversspecan literaturon; sen tio oni tute ne povas enprofundiĝi en la spiriton de la lingvo. Neniel sufiĉas la kapablo paroli la lingvon, nek eĉ la ellerno de ĝia gramatiko kaj vortaro. Bonega do estas la konsilo, ke oni organizu legoklubojn, en kiuj esperantistoj kuniĝos por kune legi belajn tekstojn sub la gvidado kaj klariganta helpo de klera malnova esperantisto.—E.A.M.

Aliaj Verkoj ricevita.—*Réponses à Quelques Objections*, de M. Rollet de l'Isle, tre utila franclingva respondaro al la kontraŭdiroj (ankaŭ lingvistikaj), kiujn oni aŭdas kontraŭ Esperanto.—*Federacio Interregna Projekto*, de S-roj Brogaĵota (Paris, l'Universala, 20 r. du Cloître-St.-Meurri.—*Oficiala Bulteno de T.E.K.A.*, oficialaj raportoj de la kunsidoj kuracistaj en la Antverpena Kon-

greso.—*Skizoj el mia Propagandista Vivo*, de A. Marich, prezo 8p. afr.—*L'Échec de la Delegation pour l'adoption d'une langue auxiliaire internationale. Recueil de Documents* (Paris, Centra Oficejo)—*Saluto al Belgujo*, poezio de H. Menalda, muziko de F. De Menil, prezo 10½p. afr.—*La Bontemplano*, semajna gazeto por Esperantistaj bontemplanoj, abono 3m. por jaro, ĉe Kaiserfriedrichstr. 1, Magdeburg—*Analitika Geometrio Absoluta*, 2a volumo, de D-ro C. Vörös.—*Esperanto-Kalender*, de E. Stark, deŝira kalendaro kun ĉiutaga germanlingva leciono pri Esperanto, kun speciala kovrilo por bindigi la lecionojn kiel libron. 1ŝ. 6p. afr., eldonita de Central-Verlag für Esperanto, Magdeburg.

La Literaturaj Konkursoj en Antverpeno.*

La 24an de Aŭg. la kongresanoj multnombre kunvenis en la Flandra Operejo por ĉeesti la disdonon de la premioj de la kongresaj Literaturaj Konkursoj, kaj por aŭskulti la koncerton kaj parolon, kiuj formis al tiu disdono belan festan preludon.

Ĉe la apero de D-ro kaj S-ino Zamenhof en la honora loĝio, la aŭskultantaro, ĉiam preta esprimi sian entuziasmon, aklame stariĝis kaj kantis "L'Espero." La programo komenciĝis per fortepianaĵo, *Rondo Capriccioso* de Mendelssohn, kiun bonege ludis blinda samideano, S-ro GRIEVE, el Skotlando. Lin sekvis F-ino MELCHIOR, blindulino el Kopenhago, kiu kantis *La Zamenhofs lingvo*, recitativan pecon verkitan de S-ro LAURITZEN. En ambaŭ okazoj oni sentis tiun emocian kortuŝan potencon, kiun havas preskaŭ ĉiam kanto aŭ ludo de blindulo kaj precipe ĉe muzikaĵoj en Esperanto, kiu por tiuj de 1' sorto frapitaj fratoj niaj malfermas tutan novan mondon de lumo kaj ĝojo. Ambaŭ devis doni bison.

Post tiuj du muzikaj numeroj venis alia, neniel malpli muzika: la parolo de nia kunlaboranto, EDMOND PRIVAT, el Genevo, pri *La Esperanta Literaturo*. Ni redonis jam en nia oktobra numero iom de la bela muziko de vortoj kaj pensoj, per kiu nin regalis nia elokventa samideano. Ĉi tie ni nur diru, ke li sukcesis esprimi en la brila maniero, kiun ĉiuj kongresanoj konas lia, la veraĵojn, kiujn sentas en la koro ĉiu efektiva amant-uzanto de nia kara lingvo. Per koraltigaj vortoj li rakontis al ni plej bele la modestajn komenciĝojn de la pratempo de la esperanta literaturo, montris, kiel ĝi kreskis sub la plumoj kaj sur la lipoj de niaj unuaj verkistoj kaj bardoj, diris, kiel ĝi kreskis el la vivo mem de niaj pioniroj, la unuaj batalantoj por nia afero. Liaj belaj bildoj vekis en nia imago ne nur la kortuŝajn rememorojn de la primitiva epoko de nia literaturo, sed ankaŭ vidigis al ni la gloran disfloriĝadon, kiun pretigas por ĝi la estonteco, kiam ĝi okupos inter la naciaj literaturoj la lokon, kion rajte devos okupi lingvo, kiu ebligas al la diversnaciaj verkistoj donaci en internacia formo al la tuta mondo la plej amatajn trezorojn de sia propra lando kaj popolo. Ĉu ne ridinde estas, li diris, diskuti pri ŝanĝoj kaj plibonigoj en lingvo, kiu tiel potence floras kaj vivas? En lingvo, per kiu homaj koroj tiel bele esprimis siajn plorojn kaj ridojn, sian ĝojon kaj malĝojon, en kiuj homoj sentis? En lingvo, kiu liveris al ni tiajn festenojn de belvorta muziko, kiun oni havis dum la prezentadoj de *Kaatje*?

Trifoje la oratoro estis aklame revokita sur la scenejon, kaj ĉiu certe ĝojas, ke laŭ komuna deziro oni poste presigis en ĝia tuteco tiun belan parolon, kiu tiel ĉarme kaj trafe vekis la senton de la esperantista popolo.

Sekvis aliaj aplaŭditaj numeroj: *Dum tuta la Etern'*, bele kantata de S-ro J. S. BRAND, blindulo el Dundee,

* Neeviteble prokrastita el antaŭaj numeroj.—RED.

leganta per la manoj; *Si ne legos ĝin*, sprita ŝercmonologo, verkita de la nelacigebla Jan, prezentita de F-ino I. VERMEULEN, kies vivoplena rakonto de ŝia "Esperantista romano" elvokis longan aplaudon kaj bisigon; *Mi ekdormados en trankvil'*, simpatie kantita de blinda samideano, S-ro C. R. MACKAY, el Skotlando.

S-ino ELB, el Dresden, kun granda talento prezentis pecon tre bonstila tradukitan de si mem el la Biblio, *Samson kaj Dalila*.

Tiam S-ro SCHOOFIS legis por sia voĉlaciĝinta amiko D-ro VAN DER BIEST raporton, el kiu ni citas la jenon:—

"Multaj el vi jam legis en la bonega ĵurnalo de U.E.A. artikolon, verkitan pri niaj literaturaj konkursoj de unu el niaj plej kleraj kaj sindonaj kunbatalantoj. S-ro HODLER estis mem juĝanto de unu el la konkursoj, kaj li konstatis, ke la prezentitaj verkoj ĝenerale ne havas grandan valoron. Li diris, ke la konkursoj estas tro multnombraj kaj la premioj tro malataj: oni havu nur du konkursojn, unu por prozaĵoj kaj unu por versoj, kaj aljuĝu altajn premiojn; tiam bonaj aŭtoroj partoprenos en ili kaj la rezultoj estos brilaj.

"Certe, principe li estas prava. Sed praktike, kio okazis? Ni faris alvokon al ĉiuj esperantistoj, al societoj, al gazetoj kaj eldonistoj, por ke ili donacu premiojn kaj difinu temojn. Multaj malavara samideanoj favore akceptis nian peton; ni estus sendanke-muloj, se ni plendus pri tio. Laŭ mia persona opinio, konkursoj ne ekzistas por konigi personojn jam konatajn aŭ por kuraĝigi samideanojn, kiuj tute ne bezonas kuraĝigon. Cetere, kelkaj famaj esperantistoj partoprenis en niaj konkursoj: ŻAKRZEWSKI, FIŠER, DEVJATNIN, BICKNELL, SCHRÖDER, VOGLER, PUJULA kaj aliaj faris al ni tiun honoron, kaj mi estas feliĉa, sendante al ili la esprimon de nia danko; sed mi samtempe tutkore gratulas la antaŭe ne konatajn esperantistojn, kiuj en niaj konkursoj trovis la okazon, doni pruvojn de sia talento."

La raportinto poste dankas la diversajn donacintojn de premioj, kaj la eminentojn gesamideanojn, kiuj bonvole prenis sur sin la malfacilan taskon prijuĝi la valoron de la alsenditaj verkoj.

Post tiu legado la premiitoj devis iri sur la scenejon por prezentiĝi persone al la aŭskultantaro, kio okazis ĉe vivaj aplaŭdoj. Jen la listo de la feliĉuloj, inter kiuj ni ĝojas vidi la nomojn de pli ol unu brito.

Sekvis aliaj aplaŭditaj kantoj kaj monologoj, kaj S-ro Van der Biest legis sian raporton pri la kongresaj konkursoj.

Jen la nomaro de la premiitaj personoj:—*Konkursoj* 7, 9, 22, 24: Neniu partopreninto.—*Konkurso* 15: Nur unu partopreninto, ne sukcesinta.—*Konkurso* 1 (Historio de Esperanto): S-ro Zakrzewski (Varsovio); S-ro D-ro Fišer (Tiflis).—*Konkursoj* 2, 21 (Novelo): F-ino Flourens (Lyon); S-ro Beau (Lyon).—*Konkurso* 3 (Esperanto kaj komerco): S-ro Sommer (Chemnitz).—*Konkurso* 4 (Esperanto kaj laboristoj): S-ro Brœkhuizen (Hago).—*Konkurso* 5 (Malnova flandra pentrista skolo): S-ro Dufoutrel (Alger).—*Konkurso* 6 (Instruado de Esperanto): S-ro Baff (Washington); S-ro Camescasse (Paris).—*Konkurso* 8 (Lingvaj rajtoj): S-ro Jakeš (Budejovice).—*Konkurso* 10 (Soneto): S-ro Bicknell (Bordighera).—*Konkurso* 11 (Originala studo): S-roj Stahl (Mahrenberg), Dufoutrel (Alger), Pujula (Barcelono).—*Konkurso* 12 (Kvarversajo): S-ro Van de Velde (Boom).—*Konkurso* 13 (Ĉekoj kaj transpagiloj): S-ro Vogler (Hamburg).—*Konkurso* 14 (Verko de junulo): S-ro Hunger (Frankenberg).—*Konkurso* 17 (Esperanto kaj aviadistoj): S-ro Sommer (Chemnitz); S-ro Vašatko (Praha).—*Konkurso* 18 (Kanzono): S-ro Baylis (West Hartlepool).—*Konkurso* 19 (Popolaj moroj): S-roj Devjatnin (Kovno), Schröder (Wien).—*Konkurso* 20 (Laŭfundamenta verketo): F-ino Flourens (Béziers); S-ro Momber (Oberbollendorf).—*Konkursoj* 21 kaj 22, nepremiitaj.—*Konkurso* 23 (Starigo kaj vivigado de grupoj): S-ro James Robbie (Edinburgo).

Esperanto and Peace.

The following interesting "letter to the Editor" appeared under the above heading in the *Manchester Guardian* of December 8th:—

Sir,—While diplomatists are standing on points of honour and running nations to the verge of war against the will of the people, the following is an instance of the fraternal feeling which the kindly German entertains to his brother the Englishman. The letter is from a German Esperantist in Munich. It is written in Esperanto (the international peace-language). The report for which my correspondent asks is the Esperanto translation of the proceedings at the Guildhall meeting of April last on Anglo-American arbitration. People are still writing to me from every part of the world asking for this report of the speeches of Sir Vezey Strong, Mr. Asquith, Mr. Balfour, and the other speakers on that occasion. My correspondent in the course of his letter says:—

"Having read in the gazette *Esperanto* (Geneva) the review of the report of the Guildhall peace meeting, I am sending you the enclosed reply coupon, begging you to send me copies of it. In this excited time it is a very necessary and thankful work to translate and send abroad such peace speeches—especially if they are made by men who are (whether intentionally or not) inexactly understood... I have an exceedingly great antipathy to the incitement of our people against yours and *vice versa*... My heart tells me that England and Germany belong to each other, and in this sense and hope I salute you as a comrade and await your appreciated reply."

Why cannot our statesmen in both countries approach each other in this spirit of real comradeship, and not with hidebound ideas of punctilio? The voice of the people calls for peace. Who shall dare to say them nay?—Yours, etc.,

HARRISON HILL.

Posta Kesto.

Policano S-ro W. Alcorn (*Policejo Cloak Lane, Londono, E.C.*) petas, ke ĉiu Esperantista policisto, aŭ ĉiu amiko, kiu konas samprofesiajn samideanojn en Anglujo, Kimrujo aŭ Skotujo, afable sendu al li sian adreson por organizaj celoj.

Lumbilda lanterno bezonata.—Ĉu iu Esperantisto havas malnovan lumbildan lanternon, kiun li vendus malkare al propagandisto? Ne grave, se ĝi ne estas en bona ordo, sed ĝi devas esti sufiĉe granda. Skribu al D.L. ĉe la B.E.A.

S.I.C.E.F.—La adreso de ĉi tiu utila societo (Societo Industria kaj Komerca Esperantista de Francujo) estas: 18 Avenue Philippe-Auguste, Paris XI., Francujo. Por informoj, skribu tien al ĝia sekretario.

Sapo "Esperanto."—Fratilino H. E. Boord danke anoncas ricevon de £1 por la Esperanto Sekcio de la "Incorporated National Lending Library for the Blind" (125, Queen's-road, Bayswater, W.), de Sinjoro F. A. Goodliffe, kiel monofero el la profito ricevita el la vendado de la dirita sapo. Ŝi ankaŭ deziras sciigi, ke la sapo estas bonega kaj sinjoroj tre ŝatas ĝin por sin razi. Plue, lavante sin per la sapo "Esperanto," oni helpas propagandi la Internacian Lingvon ĉien en la mondo inter blinduloj!

S-ino A.C.T., Christchurch.—Ĉu vi antaŭe akiris tradukpermeson de la aŭtoro? Tio estas necesa, ĉar la rajto estas "rezervita."

Esperanto de Blinduloj.—Ĉiu samideano, kiu havis spertojn pri la instruado de nia lingvo al blinduloj estas kore petata, sendi ideojn kaj konsilojn pri la plej bonaj metodoj por tio, al la Sekretario de la Esp-ista grupo en Leeds, F-ino L. Briggs, West Lea, Armley, por helpi la tieajn instruistojn.

Translation Exercise.

To provide readers with material for an interesting and useful exercise, we intend to give monthly two short pieces for translation into Esperanto, the Esperanto version being given the month following the appearance of the English original, so that readers may compare their translations with the one we shall insert. One piece will be elementary, and the other advanced.

Before beginning the translation, read the passage over several times to get the general sense. If you have the power of visualising, see with the mind's eye in pictorial form what you read, then imagine yourself trying to render the thought to your best "alilanda" Esperantist friend. Consult the dictionary as little as possible. Remember that Esperanto is a living language, and has already a genius of its own. One of the best ways to learn to translate from your own tongue into Esperanto is to read as much as possible of good Esperanto literature, especially Dr. Zamenhof's works. Without this reading practice no one can hope to translate really well into Esperanto. A good style in any national language cannot be acquired otherwise, and Esperanto must be taken just as seriously. A good practice is to try occasionally to translate aloud from the Esperanto (especially original Esperanto) into English. Many of the most famous English orators have not disdained a similar practice, translating aloud as they read from Latin, Greek, or French into their mother-tongue. Do not trouble to write down your translation. The main thing is to get fluency in rapidly transporting your mind from the English "atmosphere" to the clear air of "Esperantujo." It is also a good practice to underline the phrases which strike you as being "trafaj" Esperanto equivalents for this or that English idiom, and to write the idiomatic English equivalent in the margin. If you have leisure, you may find it useful to enter these "trafaj" expressions in a special note-book, English on one page, and Esperanto on another, and occasionally do a little linguistic gymnastics by leaping skilfully from one page to the other. If you find it dull to practice alone, get a friend to sit with you and read you sentence after sentence aloud for you to translate, the same service being afterwards rendered by you in turn. After a few weeks of careful reading and practice such as this, you should find it quite easy to "think" English into Esperanto.*—W.M.

* Further useful hints will be found in *How to Acquire Fluency in Esperanto*, 1½d., post free.

PIECES FOR TRANSLATION.

Elementary.

(1). In the meanwhile the noise and the trampling of the horses increased, and the moon being bright, Bruce beheld the glancing arms of about two hundred men, who came down the opposite bank of the river. The men of Galloway, on their part, saw but one solitary figure guarding the ford, and the foremost of them plunged into the river without minding him. But as they could only pass the ford one by one, the Bruce, who stood high above them on the bank where they were to land, killed the foremost man with a thrust of his long spear, and with a second thrust stabbed the horse. In the confusion five or six of the enemy were slain, or, having been borne down the current, were drowned. The rest were terrified and drew back. But when the Galloway men looked again and saw that they were opposed by only one man, they themselves being so many, they cried out that their honour would be lost for ever if they did not force their way, and encouraged each other, with loud cries, to plunge through and assault him. But by this time the king's soldiers came up to his assistance, and the Galloway men retreated and gave up their enterprise.

(From "*Tales of a Grandfather*," by WALTER SCOTT).

Advanced.

(2). Once or twice in a lifetime we are permitted to enjoy the charm of noble manners, in the presence of a man or woman who have no bar in their nature, but whose character emanates freely in their word and gesture. A beautiful form is better than a beautiful face; a beautiful behaviour is better than a beautiful form; it gives a higher pleasure than statues and pictures—it is the finest of the fine arts. A man is but a little thing in the midst of the objects of nature, yet, by the moral quality radiating from his countenance, he may abolish all considerations of magnitude, and in his manners equal the majesty of the world. I have seen an individual, whose manners, though wholly within the conventions of elegant society, were never learned there, but were original and commanding, and held out protection and prosperity; one who did not need the aid of a court-suit, but carried the holiday in his eye; who exhilarated the fancy by flinging wide the doors of new modes of existence; who shook off the captivity of etiquette, with happy spirited bearing, good-natured and free as Robin Hood; yet with the port of an emperor, if need be, calm, serious, and fit to stand the gaze of millions.

"*Manners*," EMERSON.

La Plezuroj de Esperanto.

De ABATO RICHARDSON.

Esperanto ne nur estas rimedo por helpi al la progresado de l' homaro; ĝi ankaŭ havigas al siaj uzantoj multajn feliĉajn momentojn. Sed se ni deziras ĝui ĉiujn Esperantajn plezurojn, ni devas posedi ĝian spiriton. Se ni nur alprenas Esperanton kiel amuzigilon, ĝi eble plenigos por ni malplenan horon. Ni rapide ĝin lernas. Sed ludi tiamaniere kun Esperanto ne longe ni amuzos, kaj tio ne estas la celo de ĝia aŭtoro, kiu dediĉis al ĝia konstruado dudek jarojn de konstanta laboro. Unu solan deziron havis D-ro Zamenhof, kaj tio estis, prezenti ilon per kiu la homoj de ĉiuj nacioj sur la tero povus interŝangi siajn pensojn. Ĝi estas esence internacia, kaj nur estas per la internacia uzado, ke ĝi alportos al ni ian veran plezuron aŭ daŭrigan feliĉon. La Esperantisto al kiu mankas internaciajn rilatojn, aŭ voĉe aŭ skribe, scias nenion pri ĝiaj plezuroj. La spirito, kiu tre baldaŭ influas ĉiun veran Esperantiston, estas

The Pleasures of Esperanto.

By ABBÉ RICHARDSON.

Esperanto is not only a means of helping on the progress of humanity; it also procures for its votaries many delightful moments. But if we desire to enjoy all the pleasures of Esperanto, we must be animated by its spirit. If we only take up Esperanto as a pastime, it will perhaps help us to pass an idle hour. We soon learn it. But such playing with Esperanto will not amuse us long; and that is not the aim of its author, who gave to its building up 20 years of constant labour. Dr. Zamenhof had but one desire, viz., to present an instrument by means of which men and women of all nations on the earth could interchange their thoughts. It is essentially international, and it is only by international usage that we can obtain from it any real pleasure or durable happiness. The Esperantist who has no international relations, either by voice or pen, knows nothing of its joys. The spirit which very soon

la amo al la tuta homaro. Ni ne povas korpe viziti ĉiun landon, sed povas per la korespondado, posedi geamikojn ĉiunaciajn. La korespondado, se nur poŝtkarte, kun tiuj, kiuj loĝadas en tre malsamaj ĉirkaŭaĵoj posedas sian propran allogon; kaj la elspezo kelkaj pencej ĉiu monate. Vere, nia komuna internacia lingvo vekas en ni novan spiriton de universala bonkoreco. Sed ni povas viziti kelkajn landojn! Tiam, kian ĝojon alportas al ni Esperanto. Esti certa, ke ni trovas amikojn, kiuj ŝajne nur havas unu deziron; kiel agrabligi nian restadon en sia lando—ĉu tiu ĉi ne estas granda plezuro? Mi ofte ĝin spertis de post la tempo, antaŭ tri jaroj, kiam mi komencis lerni Esperanton. En Germanujo, Svisujo, Hispanujo, kaj Italujo, dank' al Esperanto, mi trovis amikojn. Dank' al ilia konstanta afableco, mi pasigis tre ĝueblajn tagojn. Ĉiuj miaj Esperantaj geamikoj montris sin egale ĉarmaj. Se oni petas, ke mi klarigu kiel la nura fakto, ke ni parolas la saman internacian lingvon povas elvoki tian mirindan senton de bonvolo kaj reciproka amo en ĉiuj gentoj, mi ne povas doni decidan respondon, sed mi ne hezitas esprimi mian propran privatan opinion, ke la Esperanta movado estas Dia laboro, kaj celas la pli perfektan plenumadon de tiu nova ordono "Amu unu la alian."

animates every true Esperantist is a love for all mankind. We cannot visit bodily every land, but we can by correspondence have friends in every nation. Correspondence, if only by postcard, with those who live in very different surroundings has its own charm; and the expense, a few pence every month. Truly our common international language awakens in us a new spirit of universal charity. But we can visit some countries! Then what joy Esperanto brings. To be certain of finding friends who apparently have but one desire—how to make our stay in their land agreeable; is not this a great pleasure? I have often experienced it since the time, three years ago, when I began to learn Esperanto. In Germany, Switzerland, Spain, and Italy, thanks to Esperanto, I have found friends. Thanks to their constant kindness, I have passed most delightful days. All my Esperanto friends have shown themselves equally charming. If I am asked to explain how the mere fact of speaking the same international language can inspire such a wonderful spirit of charity and mutual love in people belonging to every race, I am unable to give a decided answer, but I do not hesitate to express my own private opinion that the Esperanto movement is the work of God, and aims at the more perfect fulfilling of that new commandment, "Love one another."

Esperanto in the Navy.

From the *German-Austria Esperantisto* we extract the following interesting item, contributed by Dr. Ghez, the president of the Esperanto group in Trieste:—"Last summer there put into the harbour of Trieste an English squadron from the Mediterranean, consisting of H.M.S.'s *Exmouth*, *Cornwallis*, and *Triumph*. Simultaneously we received from the wireless telegraphist-in-chief on the flagship, Mr. W. Small, a postcard stating that he would like to come as a *samideano* to pay a visit to our club. We naturally replied immediately how glad we should be to see him, and at a subsequent meeting were able to welcome him in Esperanto as our guest. Mr. Small said it was the first occasion on which he had spoken the language with non-English Esperantists. He was most happy to meet so many good friends in a foreign port. While his ship remained in Trieste, Mr. Small took every opportunity of being with his Esperantist friends. One day we were invited to visit the flagship under his guidance, and it was most interesting to hear the foreign sailor explaining in Esperanto the construction of the vessel, the terrible guns, armour-plating, engines, etc. The officers and crew also listened attentively to the new language, and were so interested that Mr. Small was forthwith requested to teach it on board."

Esperanto Up to Date.

An interesting incident, and one which shows how very widespread the auxiliary language is becoming, is reported by Dr. H. W. Yemans, official representative of the United States War Dept. to the Antwerp Esperanto Congress. Dr. Yemans, having embarked on the *Canadian* for Europe, sent to Mr. Edwin C. Reed, special delegate of the U.S. Govt. to the same Congress, who had gone ahead on the *Nederland* with the bulk of the American party a day or two earlier, a marconigram in Esperanto: "Bonegan vojaĝon al ĉiuj!" (Happy journey to all!)

As the *Nederland* was too far off to be got at directly, the message was forwarded for transmission to the liner *Oceanic* in between. To Dr. Yemans' surprise, there promptly comes back from the *Oceanic*, in *Esperanto*, the following reply:—"Congratulations on receipt of

Esperanto message at the office on board the *Oceanic*. This is the first Esperanto marconigram received here. T. Harris, Chief Manipulator."

And in due course came the answer from Reed, 200 miles further off, also in Esperanto: "Twenty Esperantists send thanks and greeting. Reed."

Who, after this, shall say that Esperanto is a thing of dreams? No more a thing of dreams than the Marconi invention itself! How posterity, in enjoyment of these and other wonderful things which the future certainly still holds, will laugh at the prejudice and incredulity lavished on new ideas by an age which calls itself wide-awake and progressive! And to-morrow we shall come across the same old silly critic who, with sage look and wiseacre wag of the head, will state solemnly: "Esperanto? Oh, that's no good as a language. Why, it can't be telegraphed!" What a world! W.M.

Esperanto Propaganda League.

PRESIDENT: Mr. HARRISON HILL.

HON. SEC.: Mr. A. BLOTT, 39, *Broadway*, *Stratford*, *E.*

Objects.—To spread a knowledge of Esperanto and enrol recruits.

Subscription, 1s. per annum, payable in advance, and new recruits who are commencing to learn the language are entitled to a sixpenny text-book free, or its equivalent in suitable Esperanto literature.

Each member is pledged to endeavour to enrol at least one recruit each year. Failing to enrol one in any one year, he shall at the end of the year pay 2s. as his subscription for the following year. If he enrol two or more recruits during the year, he shall not be called upon to pay a subscription for the following year.

A form of pledge to the above effect is to be signed by members on joining.

All the funds of the League, after paying working expenses, will be devoted to the propaganda.

The official organ of the League will be THE BRITISH ESPERANTIST, and each month the number of members of the League shall be published in its columns.

The present number of members is 40.

For information and forms of pledge for signature by members apply to Secretary.

Brita Kroniko.

Al ĉiuj grupoj ni deziras plej prosperan vivadon kaj propagandon dum la venonta jaro!

Por ke la "B.E." estu pli utila "ilo" en tiu propagando, ni presigas, sur paĝo iii de nia kovrilo, leteron, per kiu propagandema samideano povos prezenti la gazeton al amiko, kiun li deziras varbi al Esperanto. En ĉiu numero ankaŭ aperos anglalingva artikolo propaganda pri tiu aŭ alia fako aŭ trajto de nia movado, kiun la lerta samideano scios utiligi por la disvastigo de nia afero.

Ci tiun monaton ni havas la plezuron saluti du novajn grupojn: KETTERING kaj KILMARNOCK. Al ambaŭ koran bonvenon!

Ĉar ankoraŭ multaj grupoj ne sendis detalojn pri la horo kaj loko de sia kunveno, kaj ankaŭ ĉar la indekso de la VIIa volumo okupas parton de la loko ordinare rezervita al la gruparo, ni prokrastas ĝis la Februara numero la enpreson de la ŝanĝita gruplisto.

GRAVA SUKCESO EN AŬSTRALIO.

Ni direktas la atenton de niaj propagandistoj al la tre sukcesa kongreso esperantista—la unua en Aŭstralio—kiun la sudlandaj samideanoj organizis en ADELAIDE lastan Oktobron. Inter tiuj, kiuj per sia patronado de tiu festo volis signi sian aprobon al la grava movado Esperanta, troviĝas multaj el la plej eminentaj publikaj homoj en la Stato Sud-Aŭstralio, ekz., Sir Samuel James Way, Bart., P.C., D.C.L., Lieut.-Governor de Sud-Aŭstralio kaj Kanceliero de la ĉefurba Universitato, kie la kongreso okazis; aliaj estis la Ĉefepiskopo kaj Episkopo de Adelaide, la Milita Komandanto de la Urbo, la Hon. John Verran, ĉefministro de la Stato, la Ĉefsekretario, la Ŝtata Financestro, la Ministro de Edukado, la Ĉefadvokato, la Ministro de Agrikulturo, la Ĉefurbestro, kaj multaj profesoroj en la ĉefurba Universitato. Ke tiu patroneco ne estis nur "formala" senenhava afero montras la fakto, ke multaj el tiuj eminentuloj persone ĉeestis la kongreson. Prezidis la ĉefregistro mem de la Stato, Sir Day Bosanquet, kaj faris longan parolon* pri la graveco de Esperanto. Tiu estas certe la unua fojo, kiam Ŝtatestro persone malfermas Esperantistan Kongreson, kaj ni kore gratulas la Aŭstraliajn amikojn, pri tiu grava varbo, kaj ankaŭ pri la varbo de la Edukadestroj, kiuj povos pli bone ol ĉiuj aliaj antaŭhelpi la movadon.

OKAZONTA.

B.E.A. Annual Dinner.—This very agreeable function is to take place on Saturday, February 17, at the Inns of Court Hotel, High Holborn. To make the re-union a success worthy of the prestige of our movement and a source of encouragement to the samideanoj, the kind co-operation of all our friends is necessary, as a supplement to the efforts of Mr. Cowper and the Hon. Treasurer, who have the matter in hand, and who, it will be remembered, so successfully arranged last year's dinner. Do not come alone; bring also your non-Esperantist friends. Eble ili foriros jam varbitaj! Tickets, price 3s. 6d., may be obtained of the Secretary, B.E.A.

Lanc.—**Cheshire.**—La proksima kunveno de la Federacio okazos en CHESTER la 27an de Januaro. Interalie oni elektos la oficistojn por 1912. Intencantoj ĉeesti volu informi S-ron J. W. Jones, 112, St. Anne-street, Chester.

Conducted Visits to London Museums for Esperantists have been arranged for the following Saturdays in January:—13th, Natural History Museum, South Kensington; 20th, Portrait Gallery (behind National Gallery, Trafalgar-square), upstairs; 27th, Victoria and Albert Museum, Central Hall, No. 49. Time of meeting in each case, 2.30.

* Ni donos tiun parolon en nia proksima numero.

Fancy Dress Ball.—Londona Klubo.—Friday, January 26, at St. Bride's Institute. Venu amase, kaj kunkonduku amikojn! Tickets at B.E.A., or of C. P. Isaac, 78, Malvern-road, Thornton Heath, price 2s. 6d. each.

Londona Federacio.—La 4a Konferenco okazos sabaton la 3an de Feb., en la Restoracio de Eustace Miles, Chandos-street, Charing Cross, sub la aŭspicioj de la Charing Cross Klubo. La Agada Kunsido komenciĝos je la 5.30. Sekvos manĝeto en la Galerio (rezervita), je prezo 1s. 6p., aŭ 6p. laŭvole. Poste okazos Danco kaj Koncerto, dum kiu F-ino F. Barker kaj S-ro A. Sharpe prezentos duologon: "La Robo de Avino." Biletoj por la koncerto kaj danco, po 9p., estas riceveblaj ĉe Sekretarioj de la federaciitaj grupoj, ĉe la membroj de la Charing Cross Klubo, aŭ ĝia Sekretario, S-ro Arthur Blott, 39, Broadway, Stratford, E. Oni kore invitas la samideanojn, ĉeesti kun siaj amikoj.

LONDONO KAJ LA PROVINCOJ.

Antaŭ la "Incorporated Phonographic Society," Cripplegate Institute, November 30: Parolado de S-ro B. E. Long, "La Lastaj Progresoj de la Esperanta Movado." Prezidis S-ro E. A. Cope. 60 ĉeestis, multe interesitaj. Disdono kaj vendo de Esperantaj ĵurnaloj kaj lernolibroj.

Bradford.—Dum la vintro 4 novaj kursoj estis organizitaj ĉi tie de la lokaj samideanoj, unu altgrada kaj tri komenculaj, kaj 20 novaj Esperantistoj aliĝis al la grupo.

Burnley.—La grupo ĵus pasigis tre prosperan kvaron-jaron. La ĉiujara festo, kiu okazis en Novembro, estis grandega sukceso. Alestis 250, kaj multaj personoj interesiĝis pri nia lingvo. Okazadis tri kursoj (du unuagradaj kaj unu altgrada), kaj interesa serio de Esperantaj paroladoj pri diversaj fazoj de la Esperantisma vivo. La ĉiamfervora S-ro W. B. Currie kondukas multnombro sekvtan kurson ankaŭ en Blackburn sub la aŭspicioj de la "Workers' Educational Association."

Buxton.—La societanoj sin okupas skribante "noveletojn," ĉiu ano verkante po unu ĉapitro. La rezultato estas tre interesa materialo por la vintraj kunvenoj.

Cromer.—6an de Decembro: Parolo de D-ro G. Wilson Burn antaŭ la loka Y.M.C.A., pri "Internacia Lingvo kaj Esperanto." Ŝajnas, ke ĉiuj aŭdantoj estis tre interesitaj kaj konvinkitaj. Kelkaj el ili eklernas la lingvon.

Diss (Norfolk).—Dec. 11: Antaŭ la "Congregational Church Guild," parolo de Pastro J. G. Williams, pri Esperanto: "What it is, what it is doing, and what it will do." La belecon de la lingvo atestis F-ino Williams, kantante du Esperantajn kantojn. Espereble grupeto stariĝos.

Exeter.—Laŭ la gazeto *Flying Post*, komenciĝis en tiu urbo tri kursoj esperantaj. La ĉefa grupo kunvenis Dec. 6, 19, Bedford Circus, en la ĉambro de la Filozofia Societo, afable metita je ĝia dispono de la sekretario, F-ino Wheaton, mem Esperantistino. La *Devon kaj Exeter Gazette* presigis artikolon pri "Ruĝa Kruco kaj Esperanto."

Holmfirth.—Interesa okazo en la Esperantista vivo de tiu regiono estis la edziĝo en Decembro de du tre fervoraj samideanoj: S-ro Edward Parker, estro de la loka "Labour Exchange," kaj F-ino E. M. Schofield el Shipley. La Esperantistoj signis la okazon per la donaco de bela florujo al la geedzoj, al kiuj ni ankaŭ kore deziras ĉian eblan feliĉon kaj prosperon. Efektive, estas vera geedziĝa epidemio inter la Esperantistoj!

Ipswich.—Nova grupo formiĝis per laboro de du—tri anoj el la antaŭa grupo, kiuj sukcese instruas 16 lernantojn en ĉiusemajna kurso.

Leeds.—Oni petas nin sciigi, ke blindaj Esperantistoj kiuj vizitas tiun urbon, estas kore invitataj partopreni en la kunveno de la Rondo de Esperantistaj blinduloj, kiu okazas ĉiulunde je la 6a en la Biblioteko de la Blindula Instituto, Albion-street.

Liverpool.—La vortoj, kiujn diris D-ro Pollen pri Liverpool okaze de sia lasta vizito, ke la loĝantaro estas "malmolnuka" popolo, iom pikis la Esperantistojn tieajn, kaj ili decidis kiel eble plej baldaŭ forigi la stigmaton! Notinde do estas, ke la urba edukada komitato jam akceptis Esperanton ĉe la vespera lernejo, en kurso direktata de F-ino Holden.—La grupo ankaŭ nun havas tre komfortan kunvenejon en ĉambro N-ro 10, 18, Colquitt-street (Teozofia Societo), kie tre sukcesa vintra programo plenumiĝis.—11an de Novembro la anoj provis ion novan: prezenton de la drameto "Tie ĉi oni parolas Esperante." La aklamoj de la ĉeestantaro montris, ke baldaŭ oni havos fortike kreskantan grupon, tre indan dramatan societon, kaj pli kuragemaĵajn samideanojn. Vivu Esperanto en Liverpool!

Norwich.—La grupanoj ĉi tie festis la datrevenon de 1^a naskiĝotago de la Majstro per sukcesa lumbilda parolado publika pri la Esperantistaj Kongresoj.

St. Albans.—S-ro Godman informas nin, ke okaze de profesia vizito de la nelacigebla S-ro Harrison Hill, multe da personoj ekinteresiĝis pri Esperanto.

St. Helens.—Du novaj unuagradaĵoj kursoj Esperantaj bone funkcias en tiu urbo, ankaŭ altgrada kurso en la klubkunvenejo.

Swinton.—La ĝisnuna instruinto de tiu grupo, S-ro J. D. Rodgers, bedaŭrinde transloĝis al Doncaster, la sekretario, S-ro J. E. Jones, do nun plenumas la rolon, kondukante du kursojn ĉiusemajne en la ĉambrego de la Wesleyan'a preĝejo.

Torquay.—La bona artikolo de la Gazetara Klubo, pri "Ruĝa Kruco kaj Esperanto," dank' al intervjuoj de S-ro R. Sharpe kun la redaktoroj, aperis en *Torquay Times*, *Torquay Directory* kaj *Torquay News*.

Wisbech.—Krom la grupo, kiu kunvenas ĉiumarde en la Instituto, ekzistas nun alia, kiu kunvenas en la Grammar School vendredojn, de la 8a ĝis la 9a vesp.

Portmadoc.—La loka grupo propagandas Esperanton vigle kaj entuziasme. Du el la membroj nuntempe preparas malgrandan "Gvid-libreton tra Portmadoc kaj Snowdonia," kiun eldonos la Kimra Esperanta Ligo. S-ro V. Hayman kondukas kursojn ĉiusemajne kaj li esperas propagandi nian lingvon inter la lokaj Knaboskoltoj dum la vintraj vesperoj. La ĉi-tiea grupo nun havas sian propran kunvenejon, kunvenas ĉiusemajne, kaj esperas baldaŭ organizi apartan grupeton por gejunuloj. —Kaj la urbo havas nur 4,800 loĝantojn! —V.A.P.H.

Dundee.—Formiĝis lastatempe ĉi tie, el anoj de la Framasona Loĝio "Camperdown." Esperantista grupo, kun nomo "Camperdown Esp. Klubo." Kiu ajn framasono povas partopreni ĝiajn kunvenojn, kiuj okazas ĉiun sabaton. Ni kredas, ke tiu estas la unua framasona Esperantista grupo en Britujo. Sekretario estas S-ro Frank Robertson, 58, *Barrack-st.*

Edinburgo.—La Edinburga Grupo progresas tre kontentige. Amuzan paroladon pri "Potted Wisdom" el la Ekzercaro, lerte faris S-ro L. J. Caw je 8 Nov. La 22an, S-ro McCallum kondukis la grupanojn en la altajn ĉielojn; kaj S-ro Wight interesis per bela kaj granda kolekto da poŝtkartoj de ĉiulandaj esperantistoj, kiun li poste donacis al la grupo, je la 29a. Unu el la ĉefaj socialaj flankoj de la grupo estas la Vagada Klubo, kies estro, S-ro Whitehead, la 6an de Decembro, priskribis, kun helpo de lumbildoj, belajn ekskursojn de ĝi faritajn. Alia okazintaĵo estis tre bone organizita vistrondo.—Al la *Scottish*

Modern Languages Association F-ino Munro faris gravan paroladon en la Universitato. Post la parolado kelkaj ĉeestantoj paroletis, ĉiuj favore al nia lingvo. D-ro Scougal, eks-ĉefinspektoro de Skotaj publikaj lernejoj diris ke li mem lernis la lingvon, kaj trovis ĝin ensorĉiga studaĵo (a fascinating study). Aliaj esprimis sian miron pri la faktoj aluditaj en la parolado de F-ino Munro, kaj la prezidanto, S-ro Mansion, diris, ke oni devas rekoni Esperanton, kiel la plej modernan de la modernaj lingvoj.—Post parolado de S-ro James Pringle, ĉe West St. Giles Guild, al cent personoj, grupo da lernantoj formiĝis, kiuj entuziasme lernadas la lingvon.

Glasgow.—Aperis lastatempe en la lokaj gazetoj sufiĉe detalaj raportoj de tre bona parolado pri la U.E.A., kiun faris S-ro G. D. Buchanan sub la aŭspicioj de la loka grupo. La parolanto aludis multajn faktojn, kiuj nepre konvinkis la aŭdantaron pri la praktika valoro de Esperanto.

St. Andrews.—La grupanoj antaŭnelonge devis kun bedaŭro adiaŭi sian antaŭan sekretario, S-ron Walter Moran, kiu nun sekvis sian fraton en Kanadon. Kion perdis la patrinlando, tion gajnis la filinlando! La nuna Sekretario estas F-ino N. Reid, 64, Market-st.—Dec. 4 okazis propaganda parolado de S-ro Leggatt kaj Haxton antaŭ la "Men's Society, Scottish Episcopal Church." S-ro Collins, la vicpastro, prezidis. Oni poste komencis kurson.

Skota Federacio.—Okazis en Dundee, la 16an de Decembro, delegitara kunveno. Prezidis S-ro J. D. Simpson, Montrose, kaj, poste, S-ro J. Beveridge, B.D., Dundee, S-roj Rae, Edinburgh, kaj Brown, Perth, raportis kontentige pri la agado de distriktaj konsilantaroj. Oni decidis, i.a., ke la sepa Skota Kongreso okazu en Montrose je sabato la 8a de Junio, (2e) krei novan distriktan konsilantaron por la lokoj pli nordaj ol la rivero Tay, kaj (3e) kunvenu en Dunfermline en la monato Marto. S-ro Warden raportis pri la federacia propono en Antverpeno rilate la 11an kongreson internacian, kaj la delegitoj rekomendis al la anoj, ke, tiukaze, Edinburgh estu la sidejo.—La Dundee Klubo tre afable gastigis la delegitojn.—J.R.

Nordorienta Gruparo.—La ĉiujara kunveno de la Nordorienta Gruparo okazis posttagmeze la 18an Novembro ĉe la "Drawing Room" Kafejo, Newcastle.

Estis reprezentantoj el la diversaj grupoj—Newcastle, Darlington, Gateshead, Blyth, Blackhill, West Hartlepool, k.c. S-ro Baylis el West Hartlepool prezidis.

La Sekretario kaj Kasisto, Sinjoro J. Mathieson, legis interesan raporton pri la vintraj kunvenoj kaj ankaŭ pri la somera vizito al la katedrala urbo Durham. Li povis sciigi la anojn ke sufiĉe bona kreditkonto troviĝas ĉe la banko. La jenaj oficistoj estis elektitaj: Prezidentino, S-ino S. E. Wright (11, *Oxford-terrace, Gateshead-on-Tyne*); Sekretario kaj Kasisto, S-ro A. B. Christen (*Portland-terrace, Newcastle-on-Tyne*).

Le eksigantaj oficistoj (la prezidanto, S-ro W. Baylis, kaj la Sekretario kaj Kasisto, S-ro J. Mathieson) ricevis la unaniman dankon de la grupanoj. Tiuj ĉi esperantistoj estonte intencas laboradi kaj propagandi la movadon en la nordaj partoj de Anglujo, kvankam ili jam ne agos kiel efektivaj oficistoj.

Vespere, granda koncerto okazis, aranĝita de Sinjorino Wright kaj S-ro J. McCreight Brown, la kasisto de la Novkastela Grupo, kaj S-ro J. Mathieson parolis propagande pri la temo "Romo ne estis konstruita en unu tago."—J.M.

Esperantistaj Edziĝoj.—F-ino Millie Hartley kun S-ro Frank C. Rhodes, Oakworth.—F-ino Grace B. Watkinson, Dr. Zool., el Hartford, Conn., U.S.A., kun S-ro Werner Marchand, Dr. Zool., el Leipzig, Germ.—*Al ambaŭ paroj nian koran bondeziron pri feliĉo kaj prospero.*

Fifth British Esperanto Congress, Whitsuntide, 1912.

THE GIANT'S CAUSEWAY EXCURSION.

The excursion to the Giants' Causeway, to be arranged for the members of the *Kvina Brita*, we hope will be one of the pleasantest of the Congress. As heartily as we can, we urge our good friends in England to make up their minds at once that whatever else they leave undone, they will not fail to come over at Whitsuntide and join in this, as well as the other excursions we are arranging. A better opportunity for seeing this part of Ireland is never likely to occur, and though the journey is longer and more expensive than to previous Congresses, we hope and believe all who come will consider themselves amply repaid in enjoyment.

The Causeway is reached by electric car from Portrush, along what was the first electric tramway laid down in the British Isles. The route follows the Bushmills-road through the famous Portrush Golf Links, and gradually rising, opens up a charming view of rolling sandhills, golden sands, and blue, white-edged sea. To the west, Portrush stands out boldly on its promontory, with behind it the dark mountains of Donegal. A couple of miles out lie the Skerries, with a white fringe round their rocky shores, and on a clear day Islay and Pap of Jura can be seen to the north, with the Mull of Cantire to the east. North-west stretches the open Atlantic, unbroken till it reaches the coast of Greenland, its long slow swells rolling majestically in. One is exhilarated by the fresh ozone-laden air, and charmed by the richness and variety of the colouring.

Approaching the sea, the road winds along the side of the White Rocks, a series of precipitous limestone cliffs worn into fantastic shapes and caves, among which the Giant's Head will be instantly recognised. Creeping round the end of vast chasms, one can look down from the tram practically vertically to the sea foaming beneath, the colouring of the greens and pinks being especially vivid. About three miles out the historic castle of Dunluce is passed, a picturesque ruin built on the top of a rock standing sheer out of the sea. A narrow bridge spans the chasm separating it from the mainland, and many must have been the stirring scenes enacted there in the days of good Queen Bess.

Skirting the village of Bushmills, celebrated for more modern reasons, the tram line strikes across country, and covers the eight miles to the Causeway in something under the hour.

The Giant's Causeway is justly famous as one of Nature's most mysterious and fantastic handiworks. Built up of 40,000 vertical columns, it stretches out into the Atlantic like a gigantic honeycomb, and continuing across the bed of the sea, as is believed, reappears at Fingal's Cave in Staffa. The columns are nearly all hexagonal, from 15 to 20 inches in diameter, and where the sides are exposed, showing from 30 to 40 feet high. They are divided horizontally by a sort of cup-and-ball joint, occurring about every foot, the convex side of each stone fitting into the concave of its neighbour. It is hard to believe that it is entirely natural, and the story that it was built by giants, who were anxious to walk dryshod to Scotland, does not seem so fantastic as most similar legends.

Though the Grand Causeway itself is curious and interesting rather than beautiful, the surrounding scenery is bold and majestic in the extreme. Those who would see the full grandeur of this wonderful strip of coast must walk for a couple of miles beyond it, round the Giants' Amphitheatre, a magnificent semi-circle of pillared cliffs 350 feet high, past the Giant's Organ, a row of imposing pillars whose appearance at once explains their name, and under the chimneys, two

separate pillars standing 45 feet into the air. These last are said to have been mistaken for Dunluce Castle by one of the ships of the Spanish Armada, which fired at them, knocking off the top of one. The Pleaskin Head is at the end of the walk, a noble cliff, 400 feet high. The dark frowning headlands, relieved by red streaks of iron ore and bright green patches of grass, combine with the intense blue of the sea to make a picture of inspiring strength and beauty.

We propose to bring our visitors to the Causeway on Saturday afternoon, May 25, and the cost of the excursion will be included in that of the Congress card. We feel certain that the kongresanoj will enjoy this unique sight, and we again repeat our invitation, *venu Portruŝon!*—For the Congress Committee,

FREEMAN W. CROFTS, *Hon. Sec., Coleraine.*

First Australian Esperanto Congress.

The first Esperanto Congress held in the overseas British Dominions was opened by His Excellency Sir Day Hort Bosanquet, K.C.M.G., G.C.V.O., at the University of Adelaide, on Friday, October 27, in the presence of the Chancellor (Sir Samuel Way, Bart.), the Vice-Chancellor, and the University Professors. There were also present the Mayor of Adelaide, the Minister of Education, the foreign Consuls, and a host of other distinguished people. The lecture room in which the Congress met was decorated with the flags of all nations, amongst which the Esperanto banner found an honoured place. Twenty-five delegates were present, representing the State of Victoria and the States of New South Wales, Western Australia, Queensland, and Tasmania, and the Dominion of New Zealand was also represented.

His Excellency's speech in declaring the Congress open was short but sympathetic, and the President, Major Leschen, in welcoming the visitors, paid a tribute to the excellent support given to the Congress by the Victorian Esperanto Societies, though they had been on the point of summoning a Congress to be held in Melbourne. Excellent propaganda speeches were delivered by the visiting delegates representing the other States, the subjects being Esperanto in Relation to Science, Art, Education, Commerce, Pleasure, and Brotherhood, and Miss Tilly Aston, a blind lady from Melbourne, gave an admirable short address on "What Esperanto means to the Blind." For the benefit of the invited guests an interesting blackboard demonstration of the structure, flexibility, and simplicity of Esperanto was given by Mr. Uhrlaub, a professional Esperantist of Adelaide. The formation of *The Australian Esperanto Association* was a part of the Congress proceedings, the officers elected being:—President, Major Hugo Leschen; Vice-President, Dr. Shepherd; Hon. Sec., Mr. J. Lyall; Hon. Treasurer, Mr. J. Bowman. The Memorandum and Articles of the Association were passed, and the Congress closed, to meet in Melbourne in November, 1912. One of the rules provides that the headquarters of the Council of the A.E.A. will be in the State in which the Congress is held; therefore this year it will be Adelaide, next year in Melbourne, and so on. The social functions in connection with Congress were: River carnival, Oct. 26, President's reception and Esperanto concert, Oct. 27, and picnic to the hills on Oct. 28. A regular propaganda campaign succeeded Congress week, and several of the Victorian and other delegates took part in the same. Mr. J. Skurrie's address on "Round the World with Esperanto" was listened to with much interest, and the singing of Miss Vera Thrush of the Esperanto version of "Juanita" and of "Kion la ondoj diras"? (with her brother) greatly charmed her audiences.

J. LYALL, *Hon. Sec., A.E.A.*

Latin as the International Language.

Those interested in the question of an international language have no doubt met with the proposal that Latin should be reinstated in its old position as the medium of communication between different races. Very few people, we suppose, have ever had occasion to test its efficacy in this respect. It fell to the lot of two Esperantists to do so this summer in somewhat interesting conditions. After the Antwerp Congress they set out on a cycle camping tour of an ambitious nature, and took as part of their equipment a good working knowledge of French, German, and Spanish, as well as a somewhat lesser acquaintance of classical Latin and Greek. Through Belgium, Luxemburg, Germany, and Switzerland everything went smoothly as far as language was concerned, but difficulties presented themselves as soon as the Italian frontier was reached. With a tent securely fixed on the bicycles, sleeping accommodation did not trouble them until the lowlands near Lake Como was reached, when it was found that the presence of mosquitoes rendered an encampment in the open air a matter of impossibility. Unfortunately the discovery was made late at night in a neighbourhood which seemed entirely devoid of inns. The few peasants encountered, accosted in extremely bad Italian, failed to give any adequate information, and the prospect of being without shelter for the night became imminent.

Fortunately, just before midnight, an Italian priest was met with walking along the road. Abandoning their elementary Italian, the tourists resolved to test the utility of Latin. One can imagine that a peace-minded Italian priest would receive a gentle surprise on being suddenly confronted by two wayworn cyclists in the dead of night and being asked in a language, more or less worthy of Cicero, whether there was any possibility of finding accommodation for the night. A playful imagination might find entertainment in trying to conjure up the last occasion when the Latin tongue was used at that spot. The worthy priest, to his credit, soon entered into the spirit of the occasion, and explained that there was no accommodation at hand, but it was perhaps to be found in a village about two miles distant. Of the three participants in the colloquy each spoke with a different pronunciation. The priest pronounced "nescio" (I do not know) in the Italian manner as "nesho," one of the Englishmen in the old-fashioned way as "nessee-o," and the other according to the revised method as "neskee-o." Such a difference could of course be obviated by a standardisation of pronunciation, but the experience narrated was sufficient to show, to an Esperantist at least, that Latin was far too unwieldy for an international language. However, encouraged by the incident, the tourists resolved further to test the Latin language during the remainder of the tour.

The next priest was encountered on the steamer on Lake Maggiore, and he unshamedly took refuge straightway in French. In the train from Luxemburg to Brussels a Carthusian friar was met who professed to a knowledge of Latin. It was obvious, however, that his Latin had degenerated from the chaste purity of the Augustan period. In fact, wherever a difficulty arose, it was always dexterously surmounted by the latinisation of the corresponding French expression. Hence "sometimes" became "per intervallum" from the French "par intervalles," instead of "raro" or "aliquando"; "custom-house" was translated as "aduana" from French "douane"; an interesting inversion of the ordinary laws of philology. Moreover the syntax itself underwent simplification. "Every schoolboy" knows the terror of the Latin subjunctive. But the worthy friar had overcome the difficulty by obliterating the sub-

junctive altogether. He seemed to have forgotten its existence. In fact he had improved classical Latin to suit himself, to the disadvantage of those who were content to pay obedience to the accepted standard. The few incidents narrated suffice to show that Latin might perhaps in the last resource prove of some utility, but that its day as the international language has drawn to a close without the slightest prospect of another dawn.—C. P. ISAAC, *en la "Londona Esperantisto."*

Esperanto kaj la Katolikoj.

AL LA REDAKTORO DE "BRITISH ESPERANTIST."

S-RO REDAKTORO,—(1e) Oni erare raportis mian paroladon pri Pacifismo en la "Dua Katolika Kongreso." La parolado mem aperis en la Oktobra No. de *Espero Katolika* viaj legantoj povus konstati, ke mi laŭte laudis la noblajn protestantojn kaj ne katolikojn, kiuj ĝis nun tiel fervore bataladis por la mondpaco, kaj mi riproĉis al la katolikoj la bedaŭrindan fakton ke, ĝis nun, ili ne sufiĉe sin montris ĉe la plej antaŭa posteno de la Pacisfisma Movado. Tiam mi aldonis, ke estus honto se ni, katolikaj, lasus tiun belan movadon ekskluzive inter la manoj de protestantoj kaj ne-katolikoj. Mi aldonis, "Jen unu el tiuj multaj bonfaradoj, je kiuj ni katolikoj povas tutkore kunlabori kun niaj karaj fratoj ne-katolikoj."

(2e). Mi bedaŭras ke viaj korespondantoj ne aldonis al siaj protestoj la sciigon, ke la propono pri la bojkotado, ne de "alireligianoj," sed de kruelaj persekutantoj, estis propono de nur unu membro, kaj ke tiu propono estis tuj forĵetita per unuanima voĉdono. Ĉiuj konsentis kun la mondkonata apostolo de la blinduloj, la Rev. Frato Isidore; "ke ni neniam devas forgesi la kristanajn principojn de Karito, de frata amo, eĉ kontraŭ niaj plej kruelaj persekutantoj, kaj sekve, ni ne povas akcepti iun ajn bojkotadon." Mi opinias, ke ni katolikoj, de post la komenco de la Esperantista movado, ĉiam kaj ĉiu donis sufiĉan pruvon de nia homamo kaj de nia toleremeco, por ke oni ne, sen esploro, akceptu sciigojn kontraŭ ni.

Dum la "Sepa" ni estis la viktimoj de la fanatika malamo de la "liberpensuloj," sed ni, dum neniuj Esperantista Kongreso, atakis iun ajn el niaj samideanoj. Parolante pri tiu malinda atako en *Belga Katoliko* mi diras tutsame kiel viaj korespondantoj: "Se Esperantismo volas daŭri kiel internacia movado ĝi devas resti absolute neŭtrala."

Petante vin, laŭ via konata senpartieco, doni al mia respondo tiun saman publikecon, kiun vi donis al la leteroj de miaj kontraŭstarantoj, mi havas la honoron resti, kara S-ro Redaktoro, tutkore kaj samideane via,

AUSTIN RICHARDSON, L.K.

The Editor's Testimonial Fund.

The total collected was £17 6s. 6d., and I beg most heartily to thank those who have so generously expressed their "sympathy" with Mr. Mann, who is keenly appreciative of such kindness.

The amount has been invested in furniture for his new home—27, Highfield-avenue, Golders Green, N.W.

In addition to the amounts acknowledged in the December B.E., contributions have been received from the following:—A.A.A., G.D.B., Mrs. C., P.J.C., F.A.G., G.M.H., F.M., W.P., G.S.R., Mrs. P., J.P., R.M., Miss S., M.T. van R. (Holland), F.G.R., P.P., S.T., to all of whom, as well as to all their fellow Esperantists, I wish a most prosperous New Year.—H.B.M.

[Al ĉiuj amikoj, kiuj tiel afable "esprimis sian simpatian," Ges-roj Mann plej kore dankas! Ili ankaŭ uzas la okazon por reciproke saluti la multajn samideanojn, kiuj sendis al ili laŭ sezonajn bondezirojn.]

The Esperanto Press Club.

A Promising Outlook.

We feel it our bounden duty to draw the attention of all our readers to the communication of the above club, which will be found within the pages of this issue. The need for a larger measure of support is keenly felt by this important branch of our propaganda work. It is hardly possible to imagine any form of activity more calculated to bring in recruits to the cause we all seek to foster. Without the publicity of the Press, freely given, Esperanto can hope to attain its ideals but slowly.

The Esperanto Press Club is in the position of being able to supply the British Press with information acceptable alike to discriminating editors and discerning readers. This has been proved over and over again by the experience of the past year, "cribbed, cabined, and confined" though the club's efforts have been by the initial expenses of organisation. Mundane as the fact may seem, it is none the less present that without grist the mill cannot produce flour, no matter how prepared it may be for the work.

We can testify to the valuable results which have come from the activities of the club. The members have succeeded well in bringing home to thousands of persons throughout the country a clearer conception of what Esperanto really is. We have sufficient evidence before us in the shape of newspaper cuttings reporting upon a host of phases of the subject. It is our desire to see those cuttings multiply until every newspaper and periodical in the land has lain open its columns to enlightening and educative matter bearing upon the subject of Esperanto. That is an ideal which will take time to accomplish. We are not, for instance, so harebrained as to imagine that men of the world of materialism, such as the editors of important periodicals, are ready on request to accept unquestioningly a cause with which they have had no opportunity of becoming familiar. No; it will suffice us if, in the first place, only the right of entry to the columns of some papers is secured. For in our minds we are confident that once a subject is admitted to discussion in a paper the merits of Esperanto will, sooner or later, overwhelm any criticism of its professed advantages and utilities. Let us add just one proviso: when the subject of Esperanto is adversely criticised in the columns of the Press, it goes without saying that, for a *coup* to be realised, there must be an Esperantist at hand prepared to refute, in an intelligent and convincing manner, the statements made.

The E.P.C. is engaged upon the useful work of developing a system by means of which

(1) The Press is kept supplied with up-to-date information concerning the principles and progress of the language;

(2) Helpful discussions are raised in the correspondence columns of newspapers; and

(3) Local Esperantists are prepared with sound arguments, and otherwise supported in their laudable endeavours to gain favourable publicity.

We commend such a scheme whole-heartedly to the consideration of readers of this journal, and would ask them at least to acquaint themselves thoroughly with it by sending to the Organising Secretary for a copy of the interesting booklet issued by the club.

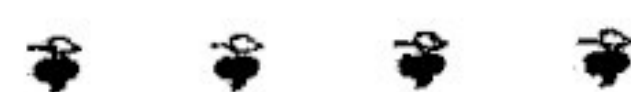
The Examinations Committee begs to announce that on Tuesday, January 9, at the offices of the Association, Museum Station-buildings, High Holborn, W.C., will be held an *Examination for the Preliminary Certificate*, at 7 p.m., and on Wednesday, January 10, an *Examination for the Advanced Certificate*, at 6.30 p.m. Candidates should intimate as soon as possible their intention to be present.

B.E.A. Lantern Slide Collection.

Mr. W. E. Rolston, the Hon. Secretary for this important section of the Association's propaganda work, informs us that the collection, through the generosity of one of our Scotch *samideanoj*, has just been considerably enriched. G. W. Wight, Esq., has made a gift to the collection of 100 fine new slides dealing with Antwerp and Dresden, and with a special Esperanto trip to the Danish Congress. With all the slides he has sent notes, and from these Mr. Rolston hopes to be able to prepare an interesting complete lecturette on an Esperanto tour in Denmark, etc.

We have been pleased to notice that the Slide Collection has figured quite frequently in propaganda lectures during the past year, and we are sure that Mr. Wight's gift will be very much appreciated by the groups throughout the country. In their name and the name of the Association we thank him most heartily.

Mr. Andrew Wilson has also contributed several new slides to the collection. *Al li ankau koran dankon!*

B.E.A. Delegate Councillors, 1912-13.

Names of Delegate Councillors whose election has been notified, together with those of the previous year where no notification of change has been made:—

- Battersea*.—W. Phillimore, F.B.E.A.
- Bedford Park*.—Mrs. M. E. L. Cox.
- Birmingham*.—Miss M. L. Blake.
- Bradford*.—A. Tuke Priestman, F.B.E.A.
- Brighton and Hove*.—H. W. Southcombe.
- Brixton*.—E. W. Eagle.
- Cheltenham*.—J. L. Butler, B.A.
- Croydon*.—C. A. Fairman, F.B.E.A.
- Deal*.—C. E. Cowper, F.B.E.A.
- Dover*.—J. M. Finez.
- Dublin*.—C. P. Blackham, F.B.E.A.
- Eastbourne*.—Lieut.-Col. G. S. Robinson.
- Edinburgh*.—Miss Agnes A. Adam, Miss I. E. McIntosh, F.B.E.A., Dr. Isabella Mears, Miss Ella D. Deans, F.B.E.A., William Harvey, F.B.E.A., Robert Black.
- Glasgow*.—G. Douglas Buchanan, F.B.E.A., W. R. Hall, F.B.E.A.
- Harrogate*.—R. H. Swainson.
- Hastings*.—A. J. Adams, F.B.E.A.
- Hebden Bridge*.—Fred Gibson.
- Huddersfield*.—Miss J. Fielding, F.B.E.A., J. H. Fitton.
- Kettering*.—A. E. Smith.
- Kingston-on-Thames*.—F. M. Sexton, F.B.E.A.
- Leeds*.—F. L. G. Maréchal, B.A.
- Leith*.—James Robbie, F.B.E.A.
- London (Central)*.—H. D. Akerman, Miss D. E. Bellamy, G. Mercer Hollis, Miss E. O'Brien, F.B.E.A., Miss A. Schafer, F.B.E.A., C. F. White.
- London (Charing Cross)*.—A. Blott.
- London (East)*.—A. Sawyer.
- London (Emmanuel)*.—Miss M. R. Henningsen.
- London (Mildmay)*.—Miss C. M. Holmes.
- London (Stepney)*.—W. T. Burden.
- London (Sudorienta Stelo)*.—R. Holder.
- Manchester*.—W. Bailey.
- Newcastle-on-Tyne*.—R. K. Learmount.
- Nottingham*.—F. A. Goodliffe.
- Partick*.—Thomas Dawson.
- Rotherham (Y.M.C.A.)*.—Norman W. Roberts.
- St. Helens*.—A. Griffin, F.B.E.A.
- Sheffield*.—George Roome, F.B.E.A.
- Shipley*.—Miss Mary Parker.
- Sutton*.—A. Honeysett.
- Truro*.—F. Peake Sexton, A.R.C.Sc.
- West Norwood*.—H. F. Höveler.

The British Esperanto Association (Incorporated).

CANDIDATES FOR MEMBERSHIP.

EXTRACT FROM RULES.—"If no objection shall be lodged within fourteen days, the Secretary shall inform the candidate that he is admitted as a member."

Miss W. S. BAIN, *Riverton, Southland, New Zealand*; G. H. CHAPPEL, *132, Phillip-street, Sydney, N.S.W., Australia*; W. EDWIN, *2, Barry-road, East Dulwich, S.E.*; G. W. ELLIS, *26, Victoria-road, Barnsley, Yorks.*; A. E. EVANS and Mrs. L. A. EVANS, *8, Bolan-street, Battersea, S.W.*; R. T. EVANS, *12, Park-grove, Barry, Glam.*; F. O. HASSELL, *Winander, Station-road, Hendon*; T. P. JUDKINS, *189, Brougham-street, Sydenham, Christchurch, New Zealand*; J. M. KARR, *Principal, Zoroastrian Institution, Mhow (C.I.), India*; J. KEARTON, *31, Clephan-street, Du'ston-on-Tyne*; J. F. LACEY, *Bull Ring, Horncastle, Lincs.*; Rev. A. J. MEAGER, *4, Back-hill, Clerkenwell, London*; T. PADMORE, *28, Stanley-road, Meersbrook, Sheffield*; Mrs. M. PURNELL, *"Elsinore," Wattletree-road, Armadale, Melbourne, Vic., Australia*; T. J. RICHARDS, *24, Broomfield-street, Eastbourne*; The Right Hon. Sir T. VEZEY STRONG, *P.C., K.C.V.O., 196, Upper Thames-street, London*; Mrs. M. M. WILSON, *Hillesdon, Leek, Staffs.*; J. H. WRIGHT, *52, Church-road, Aldershot*; Miss J. WYNTER, *Bishopswood, Highgate.*

PASSED ADVANCED EXAMINATION.

*Miss L. McELWAIN; Mrs. M. A. SEABROOK, *Auckland, N.Z.*; M. H. BEATTIE, *Eastbourne*; R. E. VIVIAN, *Hull.*

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION.

J. L. BULCOCK, *W. FOULDS, J. HOWARTH, Mrs. A. MOON, *F. PARKER, *Miss A. RILEY, Miss A. ROBERTS, *A. SUTCLIFFE, *T. WILLIAMS, *Burnley.*

* Denotes that the candidate has passed with distinction.

Council Meeting, B.E.A.

Held at the Offices of the Association, December 11.
Present: G. J. Cox (Chairman), H. D. Akerman, Miss D. E. Bellamy, Miss Blake, W. T. Burden, B. Chatterton, C. E. Cowper, J. C. Flügel, Col. W. A. Gale, Harrison Hill, G. Mercer Hollis, Miss C. M. Holmes, Miss E. A. Lawrence, B. E. Long, H. Bolingbroke Mudie, Miss E. O'Brien, W. Phillimore, R. Robertson, Miss A. Schafer, F. M. Sexton, A. Sharp.
In attendance: W. W. Mann, E. A. Millidge, A. E. Wackrill, the Secretary. Various business was discussed, among which only the following was of general interest:—

S-ro Privat's Visit.—Mr. Mudie informed the Council that he had received several applications from Group Secretaries asking for particulars of the arrangements which were being made with regard to S-ro Privat's tour. He pointed out the important results to be

Fako de Korespondado Internacia (F.K.I.).

Sub tiu ĉi rubriko oni enpresas malgrandajn anoncojn de tiuj el niaj legantoj, kiuj deziras korespondadi kun alilanduloj. Ĉiu anoncanto devas pagi ses pencojn (25 spesdekojn) por trilinea enpresaĵo kiel sube (pli ol tri linioj po tri pencoj por ĉia komencita linio); ĉiu MEMBRO de la Asocio havas la rajton fari unu enpresaĵon senpage. *Bonvolu skribi legeble, rekte al la Redakcio.*

5. **Bitterfeld (Germanujo).**—S-ro A. Schiebel, *Neustr. 32*, deziras korespondi per poŝtkartoj, poŝtmarkoj kaj leteroj kun ĉiulandaj samideanoj. Ĉiam tuj respondas. (84).

10. **S. Petersburg (Rusujo).**—S-ro Serge A. Petrov, *Njustad-skaja 7k. 20*, volas korespondadi kaj interŝanĝi poŝtkartojn kaj poŝtmarkojn kun samideanoj ĉiulandaj. (84).

11. **Sheffield (Anglujo).**—S-ro Geo. W. Roome, *214, P-alter-lane*, deziras interŝanĝi regnajn p.kartojn kaj kovertojn kun poŝtmarkoj Britujajn kontraŭ il. p.kartoj, p.markoj, k.t.p., laŭ peto. Ankaŭ korespondadi pri la geologio.

12. **München (Bavarujo).**—S-ro Franz Link, *Auenstr. 44/0*, deziras korespondadi kun ĉiulandanoj p. il. pk. kune novaj poŝtmarkoj! Ĉiam certe respondos.

13. **Lauban (Schlesien), Germanujo.**—S-ro Fritz Rassinann, *gimnaziano, Poŝtstr. 1a*, deziras korespondi kun gesamideanoj de ĉiuj landoj.

14. **Manchester (Anglujo).**—S-ro L. A. Mötter, *2, Langworthy-road, Seedley*, volas interŝanĝi ĉiusemajnan gazeton anglan kontraŭ franca kun Parizano. Ankaŭ bezonas anojn por internacia manuskribata gazeto rondiranta—rakontoj, poezio, diskutoj pri sillonismo, socialismo, antialkoholismo kaj aliaj "ismoj." Tuj respondos—eĉ al nuraj ŝercemuloj.

expected from S-ro Privat's lectures, and expressed the opinion that official support should be given by the B.E.A. After a short discussion it was decided to appoint Messrs J. C. Flügel, Harrison Hill, and H. Bolingbroke Mudie a sub-committee to help in organising the itinerary and time-table, with power to spend up to £12 10s. od. in this connection. At Miss E. A. Lawrence's suggestion it was also agreed that advantage should be taken of Mr. Privat's visit to London to arrange propaganda meetings in the metropolis, and Messrs G. J. Cox and H. Bolingbroke Mudie were elected a committee for the purpose of carrying through the arrangements for such meetings.

Council Meetings.

Notice is hereby given that the next meeting of the Council of the B.E.A. will be held on Monday, January 8th, at the Offices of the Association, 133, High Holborn, London, W.C., at 6.30 p.m. Following meeting, February 12th, at same place and hour.—H. CLEGG, Secretary.

IMPORTANT:

A New Year. Enrolment of Members.

In conjunction with the beginning of a new financial year (on 1st January, 1912) the B.E.A. has just issued a detailed prospectus, setting out the objects of the Association and giving particulars regarding the different departments of its work. Members for the year 1912 are now being enrolled, and copies of the prospectus (with forms of application) will gladly be sent by the Secretary to those who desire to become candidates, or to anyone already a Member who would be able to get friends to join.

Subscriptions, 1912.

Fellows, Members and Affiliated Groups are respectfully informed that subscriptions for the year 1912 became due in every case on the 1st January, 1912.

Owing to the change in the date of the financial year made by the members in June last, the present "year" consists of eight months only. It has, therefore, been decided that members and others renewing for the year ending 31st December, 1912, may do so by paying two-thirds of the full amount of the subscription due.

H. CLEGG, Secretary.

15. **Lauban (Schlesien), Germanujo.**—S-ro Alfred Hainke, *gimnaziano, Naumbergerstr. 28*, deziras korespondi kun gesamideanoj de ĉiuj landoj.

16. **Silout (Muzaffarpur), Hindujo.**—S-ro Ram Naumi Prasad, *c/o A. B. Sahai, tn. Master*, deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartojn aŭ leterojn kaj poŝtmarkojn kun alilanduloj.

17. **Dt. Shahabad (Hindujo).**—S-ro Sachchidananda Sinha, *Sahara, P.O. Khutaha*, deziras korespondadi kun Eŭropaj samideanoj.

18. **Narva (Estlando), Rusujo.**—S-ro Hugo Willbach, *Krenholm 17-55*, treege deziras korespondadi kaj interŝanĝi ilustr. p.kartojn, p.markojn, leterojn (pri diversaj temoj) kaj fotogrataĵojn kun ĉiulandaj gesamideanoj. Ĉiuj, kiuj deziras havi sinceran korespondanton kaj tre belajn poŝtkartojn, p.markojn, k.t.p., sin turni al mi, ĉar al ĉiuj sincere respondas.

19. **Veronej (Rusujo).**—S-ro G. Zverev, *Kadetskij korpus, kv. 14*, deziras nur interŝanĝi poŝtmarkojn. Ĉiam respondas.

20. **Hoekvanholland (Holando).**—S-ro D. J. Jansen, *C 376*, deziras interŝanĝi poŝtmarkojn, prefere el anglaj kolonioj.

21. **Swinton, apud Rotherham (Anglujo).**—Fraŭlino E. Housby, *Clifton House, Crossland-street*, deziras korespondadi per ilustr. p.kartoj kun alilandaj samideanoj. Ne pre respondos.